

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการฟอกเงินและแนวความคิดเกี่ยวกับ
กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการฟอกเงิน

การฟอกเงินนั้นเริ่มขึ้นในต่างประเทศมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว โดยในอดีตหากผู้ใดได้ทรัพย์สินและเงินจากการกระทำความผิด แต่ไม่ต้องการให้ผู้ใดทราบ จะใช้วิธีการซุกซ่อนทรัพย์สินเหล่านั้นด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อจะนำมาใช้ประโยชน์ในเวลาต่อมา¹ เช่นการใส่ตู้เซฟ ผังดิน ซ่อนไว้ในกำแพง ใต้หลังคา เป็นต้น เมื่อเวลาผ่านไปการซุกซ่อนเงินนั้นไม่สามารถทำได้โดยสะดวกเหล่าอาชญากรจึงได้มีการคิดค้นวิธีการฟอกเงินขึ้น โดยกล่าวกันว่าผู้คิดค้นแนวความคิดของการฟอกเงินดังกล่าวนี้ ได้แก่ นายเมเยอร์ แลนสกี (Meyer Lansky) อันมีหลักการเกี่ยวกับการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่าเงินสกปรก (dirty money) มาผ่านกระบวนการทางพาณิชย์กรรมหรือธุรกรรม เพื่อให้กลายเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือที่เรียกว่าเงินสะอาด (clean money)² นั่นเอง ในยุคปัจจุบัน อาชญากรรมได้เพิ่มจำนวนมากขึ้น และมีการพัฒนารูปแบบมากขึ้นเรื่อยๆ มีการร่วมกันกระทำความผิดเป็นกลุ่ม เป็นรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม โดยมีลักษณะเป็นองค์กรแบ่งหน้าที่กันทำและขยายขนาดและขอบข่ายขององค์กรให้มีความยิ่งใหญ่และกว้างขวางขึ้นเรื่อยๆ จนเข้าสู่การประกอบอาชญากรรมระหว่างประเทศและมีเครือข่ายติดต่อประสานงานกันกับองค์กรอาชญากรรมอื่นๆจนมีรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งจำเป็นต้องมีเงินทุนหมุนเวียนและหล่อเลี้ยงองค์กรเพื่อให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ เพราะองค์กรอาชญากรรมนั้นมีค่าใช้จ่ายหลายประการ เช่น ค่าตอบแทนสมาชิก ค่าติดสินบนเจ้าพนักงาน หรือเงินต้นทุนในการที่นำไปใช้ในการประกอบความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากองค์กรอาชญากรรมมีขนาดใหญ่ ก็ย่อมต้องใช้จ่ายเงินในการหมุนเวียนจำนวนมากขึ้นไปด้วย ประเภทของการกระทำความผิดก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งมีผลต่อจำนวนเงินหมุนเวียนในองค์กรอาชญากรรมอาชญากรรมเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งซึ่งต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชญากรรมสูง เนื่องจากต้องใช้จ่ายเงินในการไปซื้อขายเสพติดเพื่อไปขายต่อ

¹ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2542), หน้า 1 .

²เรื่องเดียวกัน , หน้า 6.

หรือใช้เงินในการผลิตยาเสพติดในกรณีที่เป็นผู้ผลิตและจำหน่ายเอง ในขณะที่เดียวกันเงินตอบแทนของการอาชญากรรมประเภทนี้ก็สูงเช่นกัน ผู้ค้ายาเสพติดจึงมีความจำเป็นต้องหาวิธีการเปลี่ยนสภาพของเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือเงินสกปรก ให้มีสภาพเป็นเงินที่สามารถนำไปใช้จ่ายได้ตามปกติหรือเงินสะอาดนั่นเอง และไม่เพียงแต่อาชญากรรมประเภทการลักลอบค้ายาเสพติดเท่านั้นที่จำเป็นต้องทำการฟอกเงิน อาชญากรรมทุกประเภทก็จำเป็นต้องอาศัยการฟอกเงินในการเปลี่ยนรายได้ที่ได้มาจากการกระทำความผิดเพื่อที่จะสามารถใช้จ่ายเงินจำนวนนั้นในสังคมได้ตามปกติต่อไป และเพื่อปกป้องรอยรอยของทรัพย์สินมิให้ตรวจสอบหาที่มาที่ไปตลอดจนเจ้าของที่แท้จริงได้

3.1.1 ความหมายของ “การฟอกเงิน”

การฟอกเงินนั้นเป็นแนวคิดที่มีมานานกว่า 60 ปี หลักการของการฟอกเงินคือการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือที่เรียกกันว่าเงินสกปรกมาผ่านกระบวนการบางอย่างหนึ่ง เพื่อให้กลายเป็นเงินที่เสมือนว่าได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือที่เรียกว่าเงินสะอาด

ในส่วนของคำนิยามของคำว่า การฟอกเงินนั้น มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

ร.ศ. วีระพงษ์ บุญโญภาส ให้คำนิยามว่า “การฟอกเงิน คือ การเปลี่ยนเงินที่ได้ที่ได้อมาโดยผิดกฎหมาย ให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการฟอกเงิน เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ผิดกฎหมาย เกิดดอกออกผลแล้วจึงย้อนกลับไปประกอบอาชญากรรมอีก³”

นิยามที่สั้นและง่ายกว่านั้น ได้แก่ “... คือ เทคนิคในการที่จะทำให้บรรดาเงินที่ได้มาโดยไม่สุจริตกลายเป็นเงินในรูปแบบของการลงทุนในธุรกิจ โดยทำให้ดูเหมือนว่าเงินเหล่านี้เป็นเงินที่ได้มาโดยสุจริต”⁴

³ วีระพงษ์ บุญโญภาส, “กฎหมายฟอกเงินกับความจำเป็นที่ต้องพิจารณา,” ประชาชาติธุรกิจ, (วันพฤหัสบดีที่ 19 – วันเสาร์ที่ 21 พฤษภาคม 2537) : 12.

⁴ วีระพงษ์ บุญโญภาส, “กฎหมายสกัดการฟอกเงิน ; ปัญหาที่ร่างหรือผู้ออกกฎหมาย,” มติชนสุดสัปดาห์ (27 พ.ค. 2537) : 22.

ศ. ไชยยศ เหมะรัชตะ อธิบายว่า “ความหมายของการฟอกเงินนี้ มิได้จำกัดแต่เฉพาะการกระทำแก่เงิน ซึ่งได้มาจากการกระทำความผิดเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการดำเนินการใดๆ แก่ทรัพย์สินต่างๆ อันได้มาจากการกระทำความผิดด้วยเช่นกัน ดังนั้น โดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงคำว่าการฟอกเงิน - ย่อมเป็นที่เข้าใจว่ามีไซ้จำกัดเฉพาะการฟอก “เงิน” เท่านั้น แต่รวมไปถึงการฟอก “ทรัพย์สิน” ด้วย โดยมักเรียกรวมๆ ว่า “ฟอกเงิน” จึงอาจกล่าวได้ว่า “การฟอกเงิน” หมายถึง การกระทำใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์ทำให้เงิน หรือทรัพย์สินใดๆ ซึ่งมีที่มาจากกระทำความผิดต่างๆ เปลี่ยนสภาพเป็นเงินหรือทรัพย์สิน ซึ่งบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ด้วยเหตุนี้วัตถุประสงค์ของการเปลี่ยนสภาพเงินหรือทรัพย์สินอันไม่ชอบด้วยกฎหมายให้เป็นเงินที่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีอยู่สามประการ ได้แก่

ประการแรก การปกปิดเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาอันไม่ชอบดังกล่าวนั้น ไม่ให้บุคคลอื่นทราบว่าเป็นเงินได้ของผู้กระทำความผิด

ประการที่สอง หลบเลี่ยงการสืบสวนสอบสวนการกระทำผิดใดๆ ของผู้ซึ่งเป็นเจ้าของเงินที่นำมาฟอก จากบรรดาเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเป็นการปกปิดแหล่งที่มาของเงินนั้น

ประการที่สาม การเพิ่มพูนผลประโยชน์ หรือผลกำไรจากการฟอกเงินดังกล่าว เพื่อใช้สนับสนุนในการกระทำความผิด หรือเพื่อขยายขอบเขตเครือข่ายของการกระทำความผิดต่อไป อันเป็นการสร้างฐานอำนาจทางอาชญากรรมให้แข็งแกร่งจนยากแก่การปราบปรามจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และทำให้สามารถเพิ่มรายได้ให้มากยิ่งขึ้นจากการประกอบอาชญากรรมนั้น

วัตถุประสงค์ประการที่สาม ของการฟอกเงินนี้ เป็นผลกระทบทที่สำคัญที่สุดต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพราะสร้างรายได้อันเป็นการเพิ่มอำนาจและความมั่นคงให้แก่องค์กรอาชญากรรม หรือช่วยให้อาชญากรสามารถหลบหนี หรือหลีกเลี่ยงการจับกุม โดยการที่นำเงินดังกล่าวมาใช้ในการ ดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ อันขัดต่อกฎหมาย เช่น การว่าจ้างมือสังหารให้กำจัดบุคคลใดที่มาขัดผลประโยชน์ หรือขัดขวางงานอาชญากรรม และการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือนักการเมือง เพื่อช่วยในการปกปิดการกระทำความผิดใดๆ เป็นต้น⁵

⁵ ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร : กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) , หน้า 4.

พ.ต.ท. สีนหาท ประยูรรัตน์ ให้ความหมายของการฟอกเงินไว้ว่า “การฟอกเงิน คือ การเปลี่ยน แปรสภาพเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือโดยมิชอบด้วยกฎหมายให้เสมือนหนึ่งว่า เป็นเงินที่ได้มาโดยชอบ หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การฟอกเงินเป็นกระบวนการซึ่งกระทำโดยบุคคลต่อทรัพย์สินเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ที่ผิดกฎหมาย และทำให้รายได้นั้นมีที่มาโดยชอบด้วยกฎหมาย และยังหมายความรวมถึง การเปลี่ยนเงิน หรือ ทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่สุจริต ให้กลายเป็นเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย⁶”

ส่วนเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางสังคมศาสตร์ของศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้นิยามว่า “... คือ การเปลี่ยนเงินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่สุจริต ให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกต้องกฎหมาย หรือพิสูจน์ไม่ได้ว่าทุจริต”⁷

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้นมีได้กำหนดนิยามของคำว่า การฟอกเงินไว้โดยตรง หากแต่มีระบุถึงการกระทำความผิดฐานฟอกเงินไว้ ในมาตรา 5 ดังต่อไปนี้

มาตรา 5 “ผู้ใด

(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำการด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มาแหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ผู้ นั้นกระทำความผิดฟอกเงิน”

จากนิยามต่างๆ ที่กล่าวมาทั้งหมด กล่าวโดยสรุปได้ว่า “การฟอกเงิน คือการนำเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือได้มาโดยทุจริต มาผ่านกระบวนการต่างๆ ในเชิงธุรกิจ เพื่อ

⁶ สีนหาท ประยูรรัตน์, คำอธิบาย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (กรุงเทพมหานคร : ส.เอเชียเพลส, 2542), หน้า 61.

⁷ ศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมายสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, เอกสารเผยแพร่เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, (อัดสำเนา), 2537, หน้า 29.

ให้กลับออกมาสู่ระบบในรูปแบบของเงินที่ได้มาโดยถูกต้องด้วยกฎหมาย หรือสุจริต เพื่อนำมาใช้ตามปกติต่อไป"

3.1.2 แหล่งที่มาของการฟอกเงิน

แหล่งที่มาของการฟอกเงิน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือแหล่งเงินที่ได้มาโดยทุจริตหรือมาจากการกระทำความผิดนั่นเอง ซึ่งเงินจำนวนนี้จะถูกนำไปผ่านกระบวนการฟอกเงินให้กลายเป็นเงินที่ดูเสมือนว่าเป็นเงินสะอาดต่อไป สามารถสรุปแหล่งที่มาของการฟอกเงินได้ 12 ประเภท ดังนี้

1. *เงินจากการค้ายาเสพติด* แหล่งเงินจากการค้ายาเสพติดเป็นแหล่งเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดแหล่งใหญ่ที่สุด ถือเป็นเงินที่สกปรกที่สุดและมีจำนวนมากที่สุดและเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ซึ่งเป็นปัญหาที่ทั่วโลกกำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน

2. *เงินจากการทุจริตในวงราชการ* การทุจริตในวงราชการเป็นที่มาของผลประโยชน์ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งอาจจะมีผลประโยชน์ที่มีใช้ตัวเงิน และที่เป็นเงินหรือทรัพย์สิน จึงอาจมีเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่สุจริตไหลเวียนเข้ามามากมาย นอกจากนี้เงินสินบนบางอย่างก็เป็นเงินได้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน คนส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการให้หรือการรับสินบน เนื่องจากเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องในความรู้สึกของคนทั่วไป ถึงแม้ว่าการรับสินบนนั้นๆ จะถูกต้องตามกฎหมายก็ตาม เช่น รายได้จากสินบนนำจับ หรือสินน้ำใจที่ได้รับจากการทำอะไรให้แล้วมีค่าตอบแทน ดังนั้นจึงมีการนำเงินสินบนมาฟอกเช่นเดียวกัน หากแต่ในสวนมากการนำเงินสินบนมาฟอกนั้นจะเป็นสินบนประเภทที่รับมาเพื่อการกระทำการหรือดเว้นกระทำการใดๆในหน้าที่เสียเกือบทั้งหมด

3. *เงินจากการทุจริตในภาคเอกชน* การทุจริตในธุรกิจภาคเอกชนก็เป็นสิ่งหนึ่งที่มักจะไม่ค่อยมีการกล่าวถึงนัก เช่น การสั่งซื้อสินค้าหรือการจ้างบริการในราคาที่สูงเกินกว่าความเป็นจริง การยกยอกข้อโกงเงินหรือทรัพย์สินในกิจการธุรกิจของพนักงาน หรือผู้บริหารกิจการนั้นๆ ทำให้องค์กรธุรกิจนั้นต้องประสบกับภาวะขาดทุน แต่ในทางตรงกันข้ามกับสร้างความร่ำรวยให้กับผู้บริหาร การฟอกเงินจึงทำให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาดูเสมือนว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สิน ที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย

4. เงินที่ได้จากการขโมยประชาชน บุคคลหรือนิติบุคคลบางรายมีวิธีหาเงินโดยไม่ชอบหลายวิธี เช่น การเล่นแชร์ลูกโซ่ในรูปแบบต่างๆ หรือวิธีการหลอกลวงประชาชนให้มาร่วมลงทุนเพื่อหวังกำไรที่เป็นไปไม่ได้ หรือเก็งกำไรจากการเล่นหุ้นของสถาบันการเงินทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือธุรกิจอื่นใดที่ได้มีสภาพเป็นธุรกิจที่ดำเนินการกันตามปกติหรือทำผลกำไรได้ตามปกติ หากแต่เป็นธุรกิจที่มุ่งที่จะหลอกลวงประชาชนให้หลงเชื่อในวิธีดำเนินการและร่วมลงทุนในกิจการนั้นและผู้ประกอบการมิได้ให้ผลตอบแทนดังที่ได้บอกกล่าวไว้ล่วงหน้า เงินที่ได้จากการกระทำเช่นนั้นจัดว่าเป็นเงินที่ได้มาจากการขโมยประชาชนทั้งสิ้น

5. เงินจากการเรียกค่าคุ้มครอง การเรียกค่าคุ้มครองโดยผิดกฎหมายจากผู้ประกอบธุรกิจ หรือประชาชน ทำให้ได้มาซึ่งรายได้เป็นจำนวนมากจนทำให้มีผู้เลียนแบบ และนำไปใช้ข่มขู่คนทั่วไป ทำให้เกิดความหวาดระแวง และเป็นทีละทีจนขวัญประชาชน ซึ่งส่วนมากจะมีพฤติกรรมกระทำความผิดกฎหมายเข้าเกี่ยวข้องด้วยเสมอๆ เมื่อเป็นเงินได้จากการกระทำที่ผิดกฎหมายจึงต้องนำเงินที่ได้มาผ่านกระบวนการฟอกเงินแล้วนำไปใช้เสมือนว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกกฎหมาย

6. เงินจากวงการพนัน วงการพนันต่างๆ ทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย มีเงินเดินสะพัดมากมาย แหล่งนี้จึงเป็นแหล่งที่ทำให้เกิดเม็ดเงินเป็นจำนวนมากที่ได้จากวงการพนัน ซึ่งเป็นเงินที่ต้องนำไปฟอกเช่นเดียวกัน ในประเทศไทย การพนันจัดว่าเป็นความผิดตามกฎหมาย เมื่อมีรายได้จากการพนันเป็นจำนวนมากจึงจำเป็นต้องนำไปทำการฟอกเพื่อที่จะปิดบังไม่ให้ทราบได้ว่าเป็นรายได้จากการกระทำความผิดนั่นเอง

7. เงินจากกิจการธุรกิจ ในต่างประเทศธุรกิจใหญ่ๆ ที่มีรายได้เป็นจำนวนมาก เช่น ธุรกิจน้ำมัน ธุรกิจเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ เป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมายแต่ไปตั้งอยู่ในประเทศที่ไม่มีความมั่นคงทางการเมืองและเศรษฐกิจ เช่น ประเทศแถบลาตินอเมริกา หรือประเทศที่ด้อยพัฒนาในแอฟริกาบางประเทศ จึงมีการนำเงินที่ได้จากประเทศเหล่านี้ ไปไว้ยังแหล่งอื่นเพื่อปิดบังที่มาและจำนวนเงิน

นอกจากนี้ ธุรกิจบางประเภทก่อให้เกิดรายได้เป็นจำนวนมาก ๆ ในระยะเวลาสั้นๆ เช่น ธุรกิจสถานบริการ สถานบันเทิงธุรกิจ ธุรกิจนายหน้าค้าที่ดิน จำเป็นต้องนำเงินที่ได้มาจากการประกอบธุรกิจดังกล่าวมาฟอก เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีสรรพากร เงินได้จากกิจการธุรกิจนำเข้า-ส่งออก ที่มีการลักลอบหนีภาษีศุลกากร เช่น มีการลำแดงเท็จ การแจ้งราคาสินค้าที่นำเข้าหรือ

ส่งออก ไม่ตรงตามความเป็นจริงเพื่อหลีกเลี่ยงไม่เสียอากร หรือเสียให้น้อยลงก็จะต้องนำเงินดังกล่าวมาพอกให้ถูกต้องกฎหมาย เพื่อให้รอดพ้นจากการถูกตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. เงินจากการค้าทางเทศ สิ่งลามาก อนาคต เป็นเงินได้จากการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเทศ เช่น การประกอบกิจการสถานค้าประเวณี การลักลอบนำหญิงหรือชายไปให้บริการทางเทศ ในอดีตที่ผ่านมาการหลอกลวงหญิงไทยไปค้าบริการทางเทศในต่างประเทศ ได้สร้างรายได้ให้กับกลุ่มอาชญากรเป็นจำนวนมาก รวมทั้งการค้าสิ่งลามากอนาคต ภาพ หรือสื่อลามากอนาคต ก็สร้างรายได้ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการพอกเงินที่ได้มาจากธุรกิจนี้
2. เงินส่วนตัวที่ต้องปกปิด เป็นเงินที่ต้องนำมาพอกด้วยเหตุผลส่วนตัว เช่น เงินมรดก ซึ่งจะกันไว้เพื่อไม่ให้ญาติพี่น้องรับรู้ หรือเงินที่กันไว้เพื่อสร้างฐานอำนาจหรือผลประโยชน์ให้กับบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือคนกลุ่มใดโดยเฉพาะ
3. เงินจากการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเงินที่ได้มาโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่นเงินที่ได้มาจากการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การทำเหมืองหิน เป็นต้น
4. เงินจากรัฐ เงินที่รัฐหรือประเทศต่างๆ เป็นเจ้าของนำไปเก็บไว้เพื่อเอาไปทำการอื่นต่อไป โดยไม่ยอมให้ใครรู้ที่มาและที่ไปของจำนวนเงิน เช่น เงินราชการคืน เงินค่าสัมปทานต่างๆ เป็นต้น
5. อื่นๆ เงินที่ได้มาจากแหล่งที่ถูกกฎหมาย หรือผิดกฎหมายอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งยังมีอีกมากมายหลายประการ

3.1.3 วิธีการพอกเงิน

การพอกเงินหรือการแปรสภาพ “เงินสกปรก” ที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้ดูเหมือนว่าเป็น “เงินสะอาด” นี้มีวิธีการอันหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการพอกโดยผ่านทางธนาคาร สถาบันการเงิน หรือตลาดหุ้นซึ่งเป็นแนวทางที่นิยมใช้กันมาก หรือแม้กระทั่งการใช้ “โปกก๊วน” ซึ่ง

เป็นวิธีการฝากเงินไปให้ญาติ พี่ น้อง ในประเทศจีนในสมัยก่อน โดยการเขียนตัวอักษรจีนโบราณ ตามหรือสื่ค่าลงในกระดาษ อันเป็นรหัสที่รู้กันในกลุ่มผู้ประกอบการว่าให้จ่ายเงินแก่ผู้ถือใพยักวนนี้

เนื่องจากเงินที่นำมาพอกนั้นมีจำนวนมหาศาลทำให้ผู้พอกเงินนั้น ต้องจัดสรรเงิน เป็นส่วน ๆ และใช้วิธีการพอกเงินในหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อมิให้เป็นที่สงสัยและผิดสังเกตจากนั้นจึง นำเงินที่ได้มาจากการพอกมารวมกัน หรือนำมารวมกับเงินที่สะอาด หรือผ่านกระบวนการทาง ธุรกิจ และนำไปใช้ประกอบอาชีพการมในรูปแบบอื่น ๆ ต่อไป รูปแบบและวิธีการพอกเงินจึงถูก ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ สภาพแวดล้อม และความรู้ความสามารถ เทคนิคของผู้ประกอบการ ตลอดจนการใช้ตำแหน่งหน้าที่อันเป็นช่องทางในการดำเนินงาน ซึ่งทำให้การพอกเงินนั้นมีความซับซ้อนมากขึ้นยากแก่การตรวจพบการพอกเงินจึงมีรูปแบบและวิธีการหลากหลาย ดังจะได้ กล่าวต่อไป

3.1.3.1 รูปแบบของการพอกเงิน

รูปแบบของการพอกเงินอาจแบ่งออกได้ 5 ประการ ดังนี้

1) การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศ

เป็นการนำเงินสดที่ได้มาโดยไม่สุจริตพกติดตัวไป ซึ่งเป็นลักษณะการพอกเงินที่นิยมกันมากในสมัยก่อน แต่เนื่องจากปัจจุบันเงินสดที่ได้จากการกระทำ ความผิดมีจำนวนมาก การขนส่งหรือการพกเงินสดไปเป็นจำนวนมากๆ อาจเกิดพิรุณและถูกเพ่ง เล็งได้ง่าย ประกอบกับประเทศต่างๆ เริ่มมีมาตรการกำกับควบคุมการทำธุรกรรมด้วยเงินสด จึงทำ ให้การพอกเงินในลักษณะนี้มีน้อยลง อย่างไรก็ตาม การนำเงินสดติดตัวผ่านเข้าออกประเทศก็ยังเป็นวิธีการที่ใช้กันอยู่จนถึงปัจจุบัน

2) การส่งเงินสด หรือการโอนเงินออกนอกประเทศ

เป็นการนำเงินสดไปฝากไว้กับธนาคาร หรือสถาบันการเงินในประเทศเหล่านั้น เพื่อให้เงินที่ผิดกฎหมาย ไหลเวียนอยู่ในระบบทางการเงินของประเทศดังกล่าว และโอนกลับมายังอาชญากรซึ่งเงินสดที่ได้มาจากการทำความผิดเหล่านั้น จะถูกแปรสภาพเป็นเงินที่สุจริตทันที วิธีการในลักษณะดังกล่าวนี้มักจะใช้กันมากในประเทศที่ไม่มีการควบคุมระบบธนาคาร หรือสถาบันการเงินที่เข้มงวด

3) การฝากเงินกับสถาบันการเงิน

การฝากเงินลักษณะนี้จะนิยมทำกันมาก ในประเทศที่ไม่มีระบบการควบคุม หรือตรวจสอบการทำธุรกรรมเงินสด และการฝากหรือถอนเงินสามารถใช้นามแฝงหรือชื่อปลอม เพื่อไม่ให้สามารถสืบหาเจ้าของบัญชีได้ ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบเนื่องจากสามารถทำให้มีเงินสดจำนวนมากหลังไหลเข้าสู่ประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นจุดอ่อนที่อันตรายอย่างมากเนื่องจากทำให้กลุ่มอาชญากรสะดวกในการใช้สถาบันการเงินเป็นแหล่งฝากเงิน และทำให้การตรวจสอบหรือพิสูจน์ร่องรอยทางการเงินทำได้ยากยิ่งขึ้น

4) การจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นบังหน้า

เป็นการจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นเพื่อทำธุรกิจ โดยมี การประกอบกิจการที่ถูกกฎหมายเพื่อใช้บังหน้าในการฝากเงิน แต่ตามความจริงแล้วมีการนำเงินที่ได้จากการกระทำผิดกฎหมายเข้าไปลงทุนในกิจการดังกล่าว แล้วนำผลกำไรหรือคิดค่าบริการกับบริษัท หรือกิจการดังกล่าวออกมาใช้ จึงทำให้ดูเหมือนว่าเป็นการได้เงินมาโดยสุจริต การฝากเงินจึงเกิดขึ้นโดยผ่านทาง การดำเนินงานของบริษัท หรือกิจการนั้น ๆ อาทิเช่น การซื้อกิจการในต่างประเทศ แล้วทำให้กิจการตนเองในประเทศสั่งซื้อจากกิจการในต่างประเทศดังกล่าว โดยใช้ "ใบส่งสินค้า" เพื่อแสดงว่าได้มีการสั่งซื้อสินค้าเข้ามาจากต่างประเทศ ทั้งที่ไม่ได้มีการส่งมอบสินค้าหรือมีการแจ้งมูลค่าของสินค้าที่สั่งซื้อในราคาที่สูงกว่าความเป็นจริง เพื่อให้เงินสกปรกนั้นถูกปกปิดด้วยการโอนเงินกันระหว่างกิจการทั้งสองแห่ง

5) อื่น ๆ

นอกจากรูปแบบและวิธีการดังกล่าวแล้ว ยังมีการฝากเงินลักษณะอื่นๆ อีกเช่น

ก) การซื้อกิจการที่มีผลขาดทุน แต่เป็นกิจการที่มีรายรับเป็นเงินสด ทำให้ธุรกิจดังกล่าวค่อยๆฟื้นตัวขึ้นมาโดยอาศัยดอกผลจากการประกอบธุรกิจดังกล่าว

ข) การนำเงินสดไปซื้อตราสารการเงินที่เปลี่ยนมือได้ ซึ่งอาจจะไม่มีการควบคุมจากสถาบันการเงินผู้ออก

ค) การซื้ออสังหาริมทรัพย์ อาทิเช่น การซื้อที่ดินอาคาร

- ง) การซื้อทรัพย์สินที่มีค่า อาทิเช่น การซื้ออัญมณี การซื้อศิลปวัตถุ การซื้อวัตถุโบราณ พระเครื่อง เป็นต้น
- จ) การซื้อ-ขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์
- ฉ) การแลกเปลี่ยนเงินตรา
- ช) การลงทุนประกอบธุรกิจขนาดเล็กที่สามารถทำ ให้มูลค่าเพิ่มขึ้นมาได้ อาทิ ธุรกิจห้องแสดงภาพ ขายภาพ ธุรกิจร้านอาหาร

3.1.3.2 สถานที่ในการฟอกเงิน

สถานที่สำหรับการฟอกเงินนั้นมีทั้งในและนอกประเทศ ขึ้นอยู่กับผู้ที่จะนำเงินไปฟอกว่าจะเลือกสถานที่ใด โดยที่สถานที่เหล่านั้นอาจจะรู้เห็นเป็นใจกับอาชญากรในการฟอกเงิน หรือไม่รู้เกี่ยวกับการกระทำความผิดเลย โดยสถานที่สำหรับการฟอกเงินจึงเกิดขึ้น ตามแหล่งต่างๆ ได้แก่

1) ธนาคารในบางประเทศ

ในบางประเทศจะมีกฎหมายคุ้มครองความลับของลูกค้า ธนาคารมีระบบการโอนเงินที่สะดวก รวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้การเปิดเผยชื่อของเจ้าของบัญชี หรือข้อมูลของลูกค้าเป็นไปได้ยาก ทำให้เป็นสถานที่ที่นิยมใช้ฟอกเงินกันอย่างมาก

2) สถาบันการเงินในหมู่เกาะแคริบเบียน

ประเทศหมู่เกาะเหล่านี้ ทั้งที่เคยเป็นและเป็นอาณานิคมของประเทศทางยุโรป ซึ่งแต่เดิมมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่เนื่องจากกระยะหลังผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำขายไม่ได้ราคา จึงเปลี่ยนมาเป็นแหล่งบริการฟอกเงิน หรือแหล่งเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจที่ผิดกฎหมาย อาทิ ธนาคารที่มีการรักษาความลับของลูกค้าอย่างเข้มงวด และเปิดเสรีทางการเงินสามารถโอนเงินผ่านเข้าออกได้โดยสะดวก การเปิดโอกาสให้เป็นเจ้าของกิจการบนเกาะอย่างรวดเร็ว และมีราคาถูกเหล่านี้ เป็นนโยบายเพื่อให้บริการแก่ผู้ที่ต้องการฟอกเงินสามารถนำเงินจำนวนมากหลั่งไหลเข้าสู่ประเทศ

3) ประเทศเล็กๆ ในยุโรปที่ไม่มีรายได้หลักเป็นที่แน่นอน

นอน

การฟอกเงินของประเทศเหล่านี้บางครั้งถูกกฎหมาย เพียงแต่ปิดบังแหล่งที่มาของผู้ฝากและจำนวนเงินเท่านั้น ไม่ได้เป็นการฟอกเงินอย่างจริงจัง แต่เป็นเพราะว่าประเทศเหล่านี้ เป็นประเทศที่มีขนาดเล็กมากจนไม่สามารถหาทางสร้างเศรษฐกิจจากแหล่งอื่นมาบำรุงประเทศได้อย่างเพียงพอ จึงใช้วิธีการเป็นสถานที่ฟอกเงินจากแหล่งต่างๆ เช่น เงินจากการพนัน เงินรายได้จากบริษัทจดทะเบียนที่หนีภาษี เป็นต้น

4) ประเทศที่เป็นศูนย์กลางการเงินข้ามชาติ

ประเทศต่างๆ บริเวณศูนย์กลางการเงินข้ามชาติ เช่น ในแปซิฟิกตอนใต้มีหมู่เกาะสำหรับบริการทางการเงิน ที่ต้องฟอกจากเอเชียและออสเตรเลีย ทางยุโรปมีเกาะเล็กๆ หลายแห่ง ที่อยู่นอกเกาะฝรั่งเศสหรืออังกฤษที่เรียกว่า เกาะไอร์แลนด์ออฟแมนด์ เกาะในทะเลเมดิเตอร์เรเนียนบางเกาะ หรือประเทศที่มีฐานะเป็นอิสระบางประเทศ ที่เดิมเป็นอาณานิคม เช่น ยิบรอลต์ มอลต้า และประเทศตามหมู่เกาะใหญ่น้อยต่างๆ

5) บ่อนการพนันที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย

แหล่งการพนันส่วนใหญ่เกิดขึ้นตามแหล่งที่ไม่สามารถพัฒนาสถานที่นั้นให้มีความเจริญทางเศรษฐกิจจากทางอื่น ตัวอย่างเช่น แหล่งคาสสิโน ลาสเวกัส ในรัฐเนวาดา ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่ว่างเปล่าซึ่งมีแต่ทะเลทราย หรือเป็นสถานที่ที่เคยมีเศรษฐกิจซบเซา แหล่งการพนันจะเป็นแหล่งฟอกเงินที่กระทำได้สะดวกและง่ายดาย เนื่องจากมีผู้คนจำนวนมากที่เข้ามาใช้บริการและมีเงินมากมายหมุนเวียน นอกจากนี้ทางบ่อนการพนัน ยังไม่มีการตรวจสอบหรือควบคุมในเรื่องแหล่งที่มาของเงินอีกด้วย ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการฟอกเงินขึ้นอย่างมากมาย จนทำให้รัฐต้องเริ่มวางมาตรการในการให้บริการของคาสสิโน รวมไปถึงทำการควบคุมดูแล และจัดให้มีการรายงานธุรกรรมการเงินขึ้นเพื่อป้องกันการฟอกเงิน

6) ตลาดหุ้น

เป็นแหล่งที่นิยมมากสำหรับการฟอกเงิน เนื่องจากมีการซื้อขายเปลี่ยนมือกันอย่างรวดเร็ว และผู้ลงทุนไม่สนใจเกี่ยวกับผู้ซื้อหรือผู้ขายจึงยากต่อการตรวจสอบ โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในช่วงที่มีปริมาณการซื้อขายเป็นจำนวนมาก จะสามารถทำการฟอกเงินโดยการซื้อขายหุ้นได้เป็นจำนวนมากมหาศาล หรือการซื้อขายเก็งกำไรก็เป็นอีกทางหนึ่งที่สามารถทำการฟอกเงินได้

7) การค้าขายที่ดิน

การซื้อขายที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นนั้น แม้จะเป็นการฟอกเงินได้เป็นจำนวนครั้งละไม่มาก แต่ก็ เป็นวิธีที่สะดวกรวดเร็วและยากต่อการตรวจสอบถึงเงินที่ทำการซื้อขายเหล่านั้น หากการซื้อขายดังกล่าวทำในประเทศที่ไม่มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เนื่องจากราคาการซื้อขายนั้นขึ้นอยู่กับความพอใจของทั้งสองฝ่าย ดังนั้น หากดำเนินการกันเองสำหรับการซื้อขายนั้นๆ จะเป็นวิธีที่สามารถเอื้อประโยชน์กันได้ เช่น การกำหนด ราคาที่ดินสูงเพื่อจะฟอกเงินได้จำนวนมาก เป็นต้น

8) การแลกเปลี่ยนเงินตรา

เปิดเสรีทางการเงินของประเทศต่างๆ ทำให้ลดการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา และส่งผลให้การฟอกเงินโดยการแลกเปลี่ยนเงินตรา เพื่อส่งไปยังต่างประเทศนี้ ทำได้ง่ายและมีจำนวนมากขึ้น

3.1.3.3

ขั้นตอนในการฟอกเงิน (stage)

เป็นที่ยอมรับกันว่าการฟอกเงินนั้นมีมากมายหลายรูปแบบและวิธีการแต่ละรูปแบบอาจมีขั้นตอนแยกย่อยเฉพาะไม่เหมือนกัน บางรูปแบบอาจมีขั้นตอนที่ซับซ้อนมาก บางรูปแบบอาจมีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อนเท่าใดนัก อย่างไรก็ตาม มีการศึกษาพบว่าการฟอกเงินทุกรูปแบบจำเป็นต้องมีกระบวนการหรือขั้นตอน (Stage) ที่สำคัญอยู่เหมือนกัน

การศึกษาวิจัยของหน่วยงานที่ดำเนินการต่อต้านการฟอกเงินในประเทศต่างๆของทวีปยุโรป ได้แบ่งรูปแบบออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนจะมีความยากลำบากในการตรวจสอบเป็นลำดับกันไปดังนี้⁸

ขั้นตอนที่ 1 การย้ายถ่ายเทเงินเข้าไปอยู่ในระบบการเงินปกติ (Placement)

เมื่อองค์กรอาชญากรรมได้กระทำความผิดและได้เงินตอบแทนจากการดำเนินการที่ผิดกฎหมายนั้นแล้ว ขั้นตอนการนำเงินดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการฟอกเงินขั้นตอนแรก คือ การนำเงินสดจำนวนนั้นกลับเข้าไปอยู่ในระบบเงินปกติทั่วไป โดยวิธีที่พบมากได้แก่ การนำเงินเหล่านั้นไปลงทุนในกิจการถูกกฎหมายประเภทอื่นๆ ภายในประเทศ หรือกรณีในประเทศนั้นๆ มีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ควบคุมการเคลื่อนย้ายเงินสดบังคับใช้อยู่ ก็จะใช้วิธีโอนเงินออกนอกประเทศไปยังประเทศที่การควบคุมการฟอกเงินเคร่งครัดเพื่อนำเงินสกปรกที่ได้มานั้นเข้าไปอยู่ในบัญชีธนาคารของประเทศเหล่านั้น อันเป็นการนำเงินสกปรกเข้าไปสู่ระบบเงินปกติทั่วไปนั่นเอง

หรือในกรณีประเทศที่นิยมใช้ระบบการค้าแบบการแลกเปลี่ยนสินค้าโดยตรง (Barter Trade) กลุ่มอาชญากรก็จะใช้วิธีการแลกเปลี่ยนสินค้าดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นในการนำทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดเข้าสู่ระบบการค้าปกติ อาชญากรที่นิยมใช้วิธีนี้ ได้แก่การทำความผิดฐานลักทรัพย์ โดยจะนำรถยนต์ที่ได้ไปแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าอย่างอื่นเป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันพบว่า มีการนำทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดไปแลกเปลี่ยนเป็นทรัพย์สินชนิดอื่นด้วยวิธีการแลกเปลี่ยนสินค้าเป็นจำนวนมาก

ขั้นตอนแรกนี้ เป็นจุดที่ทรัพย์สินยังเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอาชญากรรมทำให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบพบได้โดยง่าย เพราะมีลักษณะที่เป็นรูปธรรมและเห็นได้ชัด อีกทั้งยังใกล้ชิดกับการกระทำความผิดซึ่งทำให้ทรัพย์สินยังไม่มีเปลี่ยนแปลงสภาพไปเท่าใดนัก นับว่าเป็นจุดอ่อนที่สุดของขั้นตอนในกระบวนการฟอกเงิน

⁸ ประมวลจากเอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการขององค์การสหประชาชาติ เรื่อง "Drug investigation, Legal Proceedings and Related International Cooperation" ระหว่างวันที่ 5-10 ตุลาคม 2535 ณ กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำรายการทางการเงินเป็นหลายช่วง หรือหลายชั้น เพื่อปกปิดหรือตัดทอนร่องรอยหรือที่มาของเงินหรือทรัพย์สินนั้น (Layering)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้กระทำความผิดนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้นำเข้าสู่ระบบการเงินปกติหรือระบบการค้ำปกติกแล้ว ทำการยกย้ายถ่ายโอนทรัพย์สินให้เกิดความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่นการโอนเงินจากธนาคารแห่งหนึ่งไปยังธนาคารอีกแห่งหนึ่งหรือหลายๆแห่ง หรือกระจายไปในหลายบัญชี ซึ่งในช่วงสุดท้ายจึงจะเป็นการโอนไปไว้ในบัญชีที่ต้องการจะโอนไปไว้จริง ทำให้การตรวจสอบยุ่งยากซับซ้อนและไม่สามารถที่จะติดตามร่องรอยของเงินนั้นได้ง่ายๆ ทำให้การพิสูจน์เป็นไปได้อย่างยากและใช้เวลานานยิ่งขึ้นกว่าจะพิสูจน์ทราบว่าเป็นเงินเหล่านั้นเป็นเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดกฎหมาย และอยู่ในระหว่างขั้นตอนการฟอกเงิน

กระบวนการดังกล่าวเป็นขั้นตอนที่จัดได้ว่าตรวจสอบได้ยาก เนื่องจากความซับซ้อนของการยกย้ายถ่ายโอนทรัพย์สิน ตลอดจนอาจมีการสร้างหลักฐานปลอมอื่นๆประกอบด้วย เช่น เอกสารของธนาคาร หรือการสั่งซื้อสินค้ากลับไปกลับมาด้วยราคาที่แพงกว่าราคาปกติจากกลุ่มองค์กรอาชญากรรมซึ่งมีการร่วมมือกัน หรือการแลกเปลี่ยนสินค้าไปมา ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ หรือการสั่งซื้อสินค้าประเภทราคาแพง เช่น ทองคำหรืออัญมณี และนำไปขายในตลาดทั้งในและนอกประเทศ เมื่อได้เงินจากการขายก็อาจนำไปเปลี่ยนสภาพเป็นสินค้าประเภทอื่นอีก กลับไปกลับมาเพื่อความซับซ้อน

โดยสรุป ขั้นตอนนี้ไม่ว่าจะกระทำกับทรัพย์สินประเภทใดแล้วแต่มีจุดประสงค์เดียวกัน คือการสร้าง ความสลับซับซ้อน และมุ่งทำให้การตรวจสอบหาที่มาที่แท้จริงทำได้ยาก

ขั้นตอนที่ 3 การผสมผสานระหว่างรายได้จากการค้าที่ผิดกฎหมายกับการค้ำปกติก (Integration)

ขั้นตอนนี้เป็นการเตรียมจัดทำหลักฐานต่างๆ ให้เป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ต่อไป นั่นคือ หลังจากที่ผู้กระทำความผิดทำการยกย้ายถ่ายโอนตลอดจนเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินเพื่อปกปิดร่องรอยว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สิน

สินที่ได้จากการกระทำความผิดเรียบร้อยแล้ว ก็จะทำการหาวิธีการที่ทำให้ทรัพย์สินอยู่ในสภาพถูกกฎหมายเพื่อจะนำไปใช้ต่อไป

วิธีการที่จะทำให้ทรัพย์สินนั้นมีลักษณะถูก

กฎหมายมีหลายวิธีการตามแต่ลักษณะของทรัพย์สิน เป็นต้นว่าในสมัยก่อนซึ่งไม่มีการควบคุมการนำเงินเข้าออกประเทศ ผู้กระทำผิดก็จะนำเงินรายได้ดังกล่าวไปผ่านเมืองท่าที่มีด่านศุลกากร เช่น ฮองกง คุไบ หรือหมู่เกาะเคย์แมน เป็นต้น ซึ่งเมืองท่าเหล่านี้จะมีธนาคารหรือสถาบันการเงินต่างๆ ตั้งสาขาย่อยอยู่แล้ว ผู้กระทำผิดก็จะเปิดบัญชีกับธนาคารดังกล่าว และนำเงินเข้าฝากเป็นระยะ และหลังจากนั้นก็ทำการถอนเงินจากบัญชีดังกล่าว

การทำเงินที่ผิดกฎหมายให้อยู่ในสภาพถูก

กฎหมายยังมีอีกหลายวิธีเป็นต้นว่า นำเงินที่ผิดกฎหมายไปผสมรวมกับเงินที่ถูกกฎหมายทำให้ไม่สามารถแยกได้ออกว่าส่วนใดเป็นเงินที่ถูกกฎหมายและส่วนใดเป็นเงินที่ผิดกฎหมาย หรือการตั้งบริษัทบังหน้าเพื่อนำเงินที่ผิดกฎหมายเข้ามาในระบบการเงินของบริษัทและนำออกมาใช้ในรูปแบบของผลกำไร ในบางครั้งใช้วิธีการซื้อกิจการที่มีผลประกอบการขาดทุนและนำมาปรับปรุงใหม่เพื่อที่จะอ้างว่ากิจการนั้นกลับมีผลกำไรขึ้นมา ทั้งๆที่กิจการดังกล่าวมิได้มีผลกำไรดีขึ้นแต่อย่างใด หากแต่เงินที่ได้มานั้นแท้จริงแล้วเป็นเงินที่ได้จากการกระทำผิดนั่นเอง

การตรวจสอบและพิสูจน์ทราบเกี่ยวกับการ

ฟอกเงินนั้น สามารถตรวจสอบได้ทั้งสามขั้นตอน หากแต่ความยากง่ายในการตรวจสอบและพิสูจน์ต่างกัน กล่าวคือ ในขั้นตอนแรกการตรวจสอบเป็นไปได้ง่ายกว่า เหตุเพราะทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินที่เพิ่งได้มาจากการกระทำผิด จึงยังมีร่องรอยที่จะตรวจพบได้ง่ายกว่า ส่วนในขั้นตอนที่สองการตรวจสอบก็จะทำได้ยากขึ้น เหตุเพราะทรัพย์สินได้เข้ามาสู่ระบบการเงินปกติแล้วก็จะมีการเปลี่ยนแปลงไปแล้ว รวมถึงอาจมีการเปลี่ยนจำนวน มีการยกย้ายถ่ายโอนไปในหลายรูปแบบหลายแหล่งเงิน การตรวจสอบจึงทำได้ยากยิ่งขึ้น ส่วนในขั้นตอนสุดท้ายนั้น การตรวจสอบจะทำได้ยากที่สุด และใช้เวลาในการพิสูจน์นานที่สุด เนื่องจาก ทรัพย์สินนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงไปโดยกระบวนการที่ซับซ้อนแล้ว อีกทั้งยังถูกนำไปรวมกับทรัพย์สินที่ถูกกฎหมาย หรือ ถูกทำให้เชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ถูกกฎหมาย จึงทำให้ทราบได้ยากกว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินได้มาโดยผิดกฎหมายและการสืบทราบย่อยรอยทรัพย์สินนั้นไปสู่ต้นตอที่แท้จริงยิ่งกระทำได้ยากมากจนในบางครั้งไม่สามารถทำได้เลย

3.2 แนวความคิดเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3.2.1 วัตถุประสงค์ของการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เนื่องจากการกระทำความผิดของอาชญากรในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งมุ่งให้ได้ผลตอบแทนในลักษณะที่เป็นเงิน หรือทรัพย์สิน โดยเฉพาะอาชญากรรมบางประเภท อาทิเช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกระทำการโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นต้น สามารถอำนวยความสะดวกนี้ให้ผลตอบแทนเป็นมูลค่ามหาศาล อีกทั้งกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบัน ไม่อาจประสบความสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมายต่ออาชญากรรมในลักษณะเช่นว่านี้ ทั้งนี้ผลประโยชน์ที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมดังกล่าว จะถูกนำไปใช้ในการทำธุรกิจ อาชญากรรมส่วนที่เหลือก็จะนำไปเป็นทุนในการประกอบธุรกิจต่างๆ และจะถูกนำกลับมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนกลับเข้ามาใช้ในวงจรของการกระทำความผิดอีก จึงก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก

การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้ เพื่อทำลายเศรษฐกิจของอาชญากร ทั้งนี้ นอกเหนือจากการดำเนินคดีกับบุคคลที่โอน รับ โอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอนการได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งถือว่าเป็นการฟอกเงินแล้ว ยังมีการนำมามาตรการเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินมาใช้ โดยกฎหมายได้ขยายหลักเกณฑ์การริบทรัพย์สินให้มีขอบเขตกว้างขวาง ขึ้นกว่าการริบทรัพย์สิน ตามกฎหมายที่มีอยู่เดิม โดยให้สามารถริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้ทั้งหมด โดยไม่คำนึงว่า ทรัพย์สินดังกล่าว จะมีการโอน แปรเปลี่ยนสภาพไปแล้วกี่ครั้ง หรือตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลอื่นแล้วก็ตาม

3.2.2 สาระสำคัญของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ปัญหาฟอกเงินนั้นแต่เดิมเกิดจากการที่องค์กรอาชญากรรมได้กระทำความผิด และมีรายได้จากการกระทำความผิดเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องนำทรัพย์สินดังกล่าวผ่านกระบวนการฟอกเงิน เพื่อที่จะทำให้ทรัพย์สินสกปรกดังกล่าว อยู่ในสภาพที่เสมือนเป็นทรัพย์สินที่สะอาดหรือได้มาโดยสุจริต กลุ่มองค์กรอาชญากรรมที่มีรายได้จากการกระทำความผิดเป็นจำนวน

มหาศาล และเป็นกลุ่มองค์กรอาชญากรรมที่เริ่มทำการฟอกเงินได้แก่องค์กรอาชญากรรมซึ่งทำธุรกิจค้ายาเสพติด ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าการค้ายาเสพติดเป็นรูปแบบของการกระทำความผิดที่ให้ผลตอบแทนสูง ในขณะที่เดียวกันก็ต้องใช้เงินทุนในการประกอบอาชญากรรมที่สูงเช่นกัน ดังนั้นองค์กรอาชญากรรมซึ่งประกอบธุรกิจลักลอบค้ายาเสพติดจึงเป็นกลุ่มที่ทำการฟอกเงินกันเป็นจำนวนมาก

ในต่างประเทศประสบปัญหาการฟอกเงินมาเป็นเวลานาน โดยเฉพาะการฟอกเงินของเหล่าองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติด และด้วยเหตุที่การประกอบอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้ายาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญ และมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมเป็นอย่างมาก นานาประเทศจึงได้มีการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินออกบังคับใช้เพื่อมุ่งสกัดกั้นการฟอกเงินโดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟอกเงินของกลุ่มองค์กรลักลอบค้ายาเสพติด เพื่อมุ่งสกัดกั้นการนำรายได้ซึ่งได้มาจากการกระทำความผิดหมุนเวียนมาเป็นทุนในการประกอบความผิดต่อไป โดยที่ประเทศสหรัฐอเมริกาจัดว่าเป็นประเทศแรกที่ออกกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นบังคับใช้

ในส่วนของประเทศไทยนั้นประสบกับปัญหาการฟอกเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟอกเงินของกลุ่มองค์กรลักลอบค้ายาเสพติดเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุที่ประเทศไทยซึ่งสภาพทางภูมิศาสตร์มีอาณาเขตเชื่อมต่อกับบริเวณที่เรียกว่า “สามเหลี่ยมทองคำ” อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศกำลังอยู่ในช่วงของการพัฒนา จึงต้องประสบปัญหา ยาเสพติดอยู่มีไม่น้อย ซึ่งผู้ที่ได้ประโยชน์จากปัญหายาเสพติด ก็จะมีแต่กลุ่มผู้ผลิตและผู้ค้าเท่านั้น และบุคคลเหล่านี้ก็นำเงินที่ได้ไปทำการฟอกเงิน⁹ เพื่อปกปิดแหล่งที่มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายของเงิน และสามารถนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดอื่นๆ และขยายขอบเขตการค้า ยาเสพติด ซึ่งเป็นผลให้ภัยอันตรายจากการค้ายาเสพติดแผ่วงกว้างไปอีก ทำให้ปัญหายาเสพติดยังคงมีอยู่และมีความร้ายแรงยิ่งขึ้น

ในขณะที่อาชญากรรมทวีความรุนแรงขึ้น หากแต่มาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่มีข้อบกพร่อง กล่าวคือ มาตรการการริบทรัพย์สินทางอาญาที่มีอยู่เดิมไม่สามารถจะจัดการกับผล

⁹ ไชยยศ เหมะรัชตะ, “กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,” วารสารกฎหมาย, 2 (2539) : หน้า 7.

ประโยชน์หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดที่ถูกเปลี่ยนสภาพหรือถูกฟอกได้ ความคิดที่จะขยายการริบทรัพย์สินให้กว้างออกไปกว่าที่บัญญัติไว้ในกฎหมายทั่วไปจึงเกิดขึ้น และต่อมารัฐบาลไทยได้ออกกฎหมายพิเศษขึ้นมาฉบับหนึ่ง คือ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มาตรการที่สำคัญของกฎหมายดังกล่าว คือมาตรการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยบัญญัติให้ทรัพย์สินที่จะริบได้ขยายออกไปถึงทรัพย์สินที่เปลี่ยนสภาพไป สิทธิเรียกร้อง ผลประโยชน์ และดอกผลจากทรัพย์สินดังกล่าว¹⁰ ซึ่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 นี้เองที่เป็นบทเริ่มต้นของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศไทย ซึ่งต่อมาภายหลังรัฐบาลไทยได้มีการออกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ขึ้นเพื่อบังคับใช้

สาระสำคัญของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่จะศึกษาต่อไปนี้เป็นกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และฮ่องกง ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

3.2.2.1 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าปัญหาการค้ายาเสพติดขององค์กรอาชญากรรมเป็นปัญหาที่นานาประเทศ รวมไปถึงประเทศไทยให้ความสำคัญเป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการฟอกเงินขององค์กรอาชญากรรมที่ค้ายาเสพติดซึ่งนำเอาเงินที่ได้จากการกระทำความผิดผ่านกระบวนการฟอกให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินสะอาด และนำไปใช้เป็นการประกอบความผิดต่อไป วนเวียนไปเรื่อยๆ ในลักษณะนี้จนไม่รู้จบ สร้างฐานเงินทุนและอำนาจให้กลุ่มองค์กรอาชญากรรมได้ขยายขอบข่ายในการกระทำความผิดให้ยิ่งขึ้นไป และไม่เพียงเฉพาะแต่ความผิดฐานค้ายาเสพติดเท่านั้นที่มีปัญหาเกี่ยวกับการฟอกเงิน ความผิดประเภทอื่นๆ ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินอีกมากมาย เป็นต้นว่าความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกง การคอร์รัปชัน การค้ำมนุษย์ การหลบหนีศุลกากร เป็นต้น จึงเกิดความจำเป็นที่ต้องแก้ปัญหานี้อย่างจริงจังและเร่งด่วน มิฉะนั้นสังคมอาจจะเต็มไปด้วยผู้กระทำความผิด ซึ่งนำรายได้ที่ได้จากการกระทำความผิดกฎหมายจำนวนมหาศาลมาเปลี่ยนสภาพให้เป็นเงินที่ถูกกฎหมาย และนำไปใช้ประโยชน์ในการซื้อทรัพย์สินอสังหาริมทรัพย์ สงหากริมทรัพย์ เล่นหุ้น ฝากธนาคาร ทั้งในนามชื่อตนเองหรือคนใกล้ชิด หรือทำธุรกรรมใดๆ ได้อย่างปกติ เมื่อเป็นเช่นนี้ จะเป็นผลให้สังคมและประเทศชาติต้องได้รับความเสียหาย

¹⁰ จำแลง กุลเจริญ, "กฎหมายป้องกันการฟอกเงิน," ดุลพินิจ (กรกฎาคม-สิงหาคม) : 23.

อย่างใหญ่หลวง เพราะบุคคลโดยทั่วไปมักจะนิยมผลประโยชน์ ความร่ำรวย ความโก้หรู และความ มีหน้ามีตาในสังคม โดยไม่คำนึงถึงแหล่งที่ได้มาของทรัพย์สินเหล่านั้น โดยเฉพาะสังคมไทยที่เป็น สังคมแบบวัตถุนิยม คนไทยและสังคมไทยส่วนหนึ่ง ยึดติดและนิยมความร่ำรวย ความมีอิทธิพล ได้พยายามแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงศีลธรรมอันดีและความถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อ เป็นเช่นนี้ สังคม เศรษฐกิจ และบ้านเมืองจะอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรม เต็มไปด้วยอิทธิพลของ มิจฉาชีพทั้งในภาคธุรกิจ ราชการและการเมือง ประเทศใดที่มีกฎหมายฟอกเงินประกาศใช้แล้ว ปัญหาต่างๆ เหล่านี้จะลดน้อยลง เพราะกฎหมายฟอกเงินจะเป็นเครื่องมือกลั่นกรองเงินรายได้ และทรัพย์สินต่างๆ ที่เข้าสู่ระบบสถาบันการเงิน และช่วยลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาคอร์รัปชัน ปัญหาผู้มีอิทธิพล และปัญหาสังคมอื่นๆ ให้ลดน้อยลง¹¹

ด้วยเหตุปัจจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยจำเป็นต้องมีกฎหมาย ฟอกเงินออกบังคับใช้ คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้น ใน วันที่ 30 พฤษภาคม 2537 และประกาศเป็นกฎหมายในวันที่ 21 เมษายน 2542 โดยต่อไปนี้จะได้ กล่าวถึงรายละเอียดของ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 2542 ดังต่อไปนี้

1 ความผิดมูลฐาน

ก) ความหมายของ “ความผิดมูลฐาน”

คำว่า ความผิดมูลฐาน (Predicate Offences) นั้น ไม่มีนิยาม หรือคำจำกัดความโดยเฉพาะเจาะจงกำหนดไว้ แม้แต่ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบ ปรามการฟอกเงินที่ออกโดยองค์การสหประชาชาติเพื่อเป็นรูปแบบให้แต่ละประเทศนำไปบัญญัติ เป็นกฎหมายภายในซึ่งเรียกว่า UN MODEL LAW ก็มีได้กำหนดนิยามหรือความหมายเอาไว้แต่ อย่างไม่ชัดเจน สำหรับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยนั้นก็มิได้ให้คำจำกัด ความหรือความหมายของคำว่าความผิดมูลฐานไว้เช่นกัน แต่ได้มีการกล่าวถึงความผิดมูลฐานไว้ ในมาตรา 3 ซึ่งบัญญัติว่า

¹¹ สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2542), หน้า 9

มาตรา 3 “ความผิดมูลฐาน” หมายความว่า

(1) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(2) ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นและความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

(3) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

(4) ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สินหรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกระทำโดย กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน นั้น

(5) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น .

(6) ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สินที่กระทำโดยอ้างอำนาจอัยย์หรือช่องโหว่ตามประมวลกฎหมายอาญา

(7) ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร”

เห็นได้ว่าบทบัญญัติของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยมิได้ระบุถึงคำนิยามของคำว่า ความผิดมูลฐาน ไว้ แต่ใช้วิธีระบุว่าอะไรเป็นความผิดมูลฐานแทน ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปจากหลักการของกฎหมายได้ว่า “ความผิดมูลฐาน”

คือ ความผิดอาญาที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอันเป็นความผิดที่ทำให้เกิดรายได้อันนำไปสู่การ ฟอกเงิน

ข) ประเภทของความผิดมูลฐาน

เดิมร่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมประเภทของความผิดมูลฐานหลายครั้งในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการพิจารณา เริ่มจากร่างกฎหมายฟอกเงินซึ่งสามารถสรุปความเปลี่ยนแปลงจนถึงขั้นตอนการประกาศใช้กฎหมายได้ดังนี้

1. คณะอนุกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการปกปิด หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดเสนอไปเพียงฐานเดียว คือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

2. ในชั้นการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีได้มีการเพิ่มความผิดมูลฐานอีก 2 ฐาน คือ 1. ความผิดฐานค้าหญิงและเด็ก และ 2. ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน รวมเป็น 3 มูลฐานความผิดคือ 1. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 2. ความผิดฐานค้าหญิงและเด็ก 3. ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน

3. ในชั้นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตัดสินความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนออก ดังนั้น ร่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่รัฐบาลเสนอต่อสภาจึงเหลือเพียง 2 ฐานความผิด คือ 1. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 2. ความผิดฐานค้าหญิงและเด็ก

4. ในชั้นคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้เพิ่มความผิดมูลฐานขึ้นอีก 7 ฐานรวมเป็น 9 ฐานความผิดคือ

(1) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(2) ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไป เพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่

ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไป เพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

(3) ความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน

(4) ความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

(5) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา

(6) ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งกระทำโดยผู้แทนกรรมการ ผู้จัดการหรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน

(7) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(8) ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชกหรือรีดเอาทรัพย์สินที่กระทำโดยอ้างอำนาจอั้งยี่หรือชองโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะอั้งยี่หรือชองโจรนั้นจะมีอยู่หรือไม่

(9) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน ที่มีจำนวนเงินหรือมูลค่าทรัพย์สินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

5. ในชั้นพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2541 ให้มีการเสนอเพิ่มความผิดมูลฐานขึ้นอีก 1 ฐานความผิด คือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ แร่ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสิ้นเป็น 10 ฐานความผิด

6. ในชั้นพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2541 ที่ประชุมมีมติให้คณะกรรมการวิสามัญฯ ถอนร่างนี้ออกไปทบทวนความผิดฐานนี้ใหม่ทั้งหมด

และ เห็นควรคงร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎร ได้รับหลักการในวาระที่ 1 ไว้เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2540 ที่เสนอความผิดมูลฐานไว้เพียง 2 ฐานเท่านั้นคือ 1. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และ 2. ความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก

7. ในชั้นพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2541 ได้พิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ ซึ่งมีเพียง 2 ฐานความผิด ในที่สุดที่ประชุมมีมติให้ความเห็นชอบกับ 2 ฐานความผิด ดังกล่าวและผ่านร่างพระราชบัญญัตินี้เพื่อเสนอไปยังวุฒิสภาต่อไป

8. ในชั้นพิจารณาของวุฒิสภา เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2541 วุฒิสภาได้มีมติรับหลักการร่างกฎหมายฉบับนี้และตั้งกรรมาธิการวิสามัญ วุฒิสภาพิจารณารายละเอียดต่อไป

9. ในชั้นคณะกรรมการวิสามัญ วุฒิสภา พิจารณาแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2541 ให้เพิ่มความผิดมูลฐานขึ้นจาก 2 ฐานความผิดเดิม อีก 6 ฐานความผิดรวมเป็น 8 ฐาน คือ

(1) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(2) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระ จัดหา ล่อไป หรือพาไป เพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นและความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไป เพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุม ผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

(3) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

(4) ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิต

ฟองซิเอร์ หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกระทำโดยกรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น

(5) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(6) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือผิดอาชญากรรมที่กระทำโดยอำนาจอัยการ หรือช่องโหว่ตามประมวลกฎหมายอาญา

(7) ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

(8) ความผิดเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และกระบวนการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบ ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติหรือกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม

10. ในชั้นพิจารณาของวุฒิสภา เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2541 ที่ประชุมเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอของคณะกรรมการวิสามัญฯ วุฒิสภา

11. ต่อมาวุฒิสภา ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนี้กลับไปยังสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายนี้อีกครั้งตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรยังมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องความผิดมูลฐานและองค์คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งเป็นสาระสำคัญของกฎหมายนี้ ที่ประชุมจึงมีมติให้ตั้งคณะกรรมการร่วมกัน 2 ฝ่ายๆ ละ 10 คน เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2541

12. ในชั้นคณะกรรมการร่วมกัน ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้รวม 11 ครั้ง ในที่สุดเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2542 ที่ประชุมได้มีมติให้ตัดความผิดเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและกระบวนการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยแร่ กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ หรือกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมออก ดังนั้นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินคงเหลือ 7 ฐาน คือ

(1) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(2) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กหรือผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณี ในสถานการค้าประเวณี

(3) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกง
ประชาชนตามกฎหมายอาญา หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

(4) ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกระทำโดยกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบ หรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น

(5) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(6) ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชกหรือรีดเอาทรัพย์สินที่กระทำโดยอ้างอำนาจอั้งยี่ หรือชองโจรตามประมวลกฎหมายอาญา

(7) ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

13. คณะกรรมาธิการร่วมกันได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กลับไปยังสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติรับหลักการของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และวุฒิสภาพิจารณามีมติผ่านความเห็นชอบเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2542 และได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2542 มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 120 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือวันที่ 20 สิงหาคม 2542

ดังนั้นร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา โดยมีบทบัญญัติเรื่องความผิดมูลฐานไว้เพียง 7 ฐาน ตามที่คณะกรรมการร่วมกันเสนอ¹²

2. หลักการสำคัญ

หลักการสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 สามารถสรุปได้ดังนี้

ก. การกำหนดโทษในทางอาญา

ก.1 การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดในทางอาญา

เป็นการกำหนดความผิดทางอาญาเพื่อลงโทษแก่ผู้ที่กระทำ ความผิดฐานฟอกเงินโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นการลงโทษผู้ที่กระทำกับเงิน หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการ กระทำความผิดมูลฐาน โดยโอน แปรสภาพหรือกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการปกปิด อำ พรางที่มาของเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว เนื่องจากข้อกำหนดและบทลงโทษผู้ที่กระทำผิดใน ลักษณะนี้ได้ - กอปรกับเป็นลักษณะของฐานความผิดที่สอดคล้องกับมาตรการ ทางกฎหมายที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาเวียนนา 1988 ที่ให้ประเทศภาคีกำหนดให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายแต่ละประเทศ บทลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย ได้กำหนดให้มีโทษจำคุก ตั้งแต่ หนึ่งปีถึงสิบปี หรือโทษ ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ก.2 การกำหนดมาตรการลงโทษผู้สนับสนุน หรือผู้ช่วยเหลือ ผู้พยายามกระทำความผิด หรือผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

ด้วยรูปแบบและวิธีการการฟอกเงินที่ซับซ้อนขึ้น เพื่อหลบ เลี่ยงจากการตรวจสอบและถูกจับกุม โดยการแบ่งหน้าที่กันระหว่างผู้รับประโยชน์ หรือการ ประสานงานกับบุคคลในตำแหน่งหน้าที่ต่างๆ ทำให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นอาจเกี่ยว

¹² สีหนาท ประยูรรัตน์, คำอธิบาย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, หน้า 95-99

ข้องกับคนมากกว่าหนึ่งคน จึงกำหนดบทลงโทษในความผิดฐานฟอกเงินให้ครอบคลุมไปถึงบุคคลต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนหรือทำการสมคบกัน เพื่อกระทำความผิดตลอดจนผู้พยายามกระทำความผิดด้วย

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

กำหนดบทลงโทษผู้ที่สนับสนุนการกระทำความผิดหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดไม่ว่าก่อน หรือขณะกระทำความผิด หรือจัดหา หรือให้เงิน หรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใดๆ หรือกระทำการใดๆ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษหรือเพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ผู้ที่พยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงิน และผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน (ได้มีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกัน) ไว้ให้ได้รับโทษ เช่นเดียวกับตัวการที่กระทำความผิดอันถือว่าเป็นบทลงโทษที่หนักพอสมควร เพราะการสนับสนุนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 ได้รับโทษเพียงสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนการพยายามกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 ได้รับโทษสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้น หรือในกรณีที่มีความผิดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 กำหนดให้ผู้ที่เป็นตัวการ ได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับความผิดดังกล่าวเท่านั้น

ก.3 กำหนดให้มีมาตรการลงโทษที่หนักขึ้นสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หมายถึง กรรมการอนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ใดกระทำความผิดฐานฟอกเงินไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดเอง ผู้สนับสนุน ผู้สมคบหรือพยายามกระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่มีอำนาจหรือมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานต่างๆ ที่สามารถเอื้อประโยชน์ในการฟอกเงิน จึงทำให้สามารถใช้ตำแหน่งของตนเป็นทางทำให้การฟอกเงินสำเร็จ หรือแสวงหาประโยชน์อื่นใดได้

ข. การใช้มาตรการริบทรัพย์สิน

ข.1 การนำมาตรการริบทรัพย์สินในทางแพ่งมาใช้ควบคู่กับการดำเนินงานในกฎหมายอื่น

ในกรณีที่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดใดเป็นทรัพย์สินที่สามารถดำเนินการตามกฎหมายอื่นได้อยู่แล้ว แต่ยังไม่มีการดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นตามกฎหมายดังกล่าวหรือดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว แต่ไม่เป็นผล หรือการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่า ก็ให้ดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงเป็นการนำมาตรการริบทรัพย์สินในทางแพ่งตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไปเสริมกับมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยการริบทรัพย์สินในทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอื่น ๆ ได้ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายนั้นๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยสามารถริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นได้แม้จะไม่มีผู้ถูกลงโทษในการกระทำความผิดนั้นตามคำพิพากษาในคดีอาญาก็ตาม

ข.2 กำหนดให้มีการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดในทางแพ่ง

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติลักษณะเป็นมาตรการ ดำเนินการริบทรัพย์สินโดยการนำเอาการริบทรัพย์สินในทางแพ่งมาใช้ด้วยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด สำหรับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในที่นี้คือ เงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือจากการสนับสนุน หรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานซึ่งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนดไว้ 7 มูลฐานความผิด จะเห็นได้ว่ากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมุ่งที่จะริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ดังนั้นหากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน โดยที่ศาลอาจจะไม่พิจารณาถึงผู้กระทำความผิดได้รับโทษตามความผิดมูลฐานนั้นๆ หรือไม่

ด้วยมาตรการทางแพ่งของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฉบับนี้ เมื่อดำเนินการคู่กับการริบทรัพย์สินทางอาญาหรือการริบทรัพย์สินเมื่อมีคำพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญาจะเป็นมาตรการเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อทำลายเศรษฐกิจของอาชญากรไม่ให้สามารถนำเงินไปฟอกจนทำให้เกิดเงินที่ถูกกฎหมาย อันเป็นแรงจูงใจให้ประกอบอาชญากรรมขึ้นอีก

ค. มาตรการอื่นๆ

ค.1 กำหนดให้มีการตรวจสอบการดำเนินการต่างๆ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีมาตรการในการตรวจสอบการใช้อำนาจในการปฏิบัติงานของพนักงาน เจ้าหน้าที่ในทุกๆ ขั้นตอน เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินการเหล่านั้นมีความโปร่งใส ถูกต้องและเป็นธรรม รวมถึงการให้สิทธิผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ผู้รับโอน ขอคืนทรัพย์สิน หรือให้ผู้รับประโยชน์ยื่นขอคุ้มครองสิทธิของตนได้ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีการคืน ทรัพย์สินพร้อมทั้งชดใช้ค่าเสียหาย และค่าเสื่อมสภาพการชดใช้ราคาทรัพย์สิน การชดใช้ ดอกเบี้ยในอัตราสูงสุด ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย

ค.2 การให้สถาบันการเงินจัดให้ลูกค้าแสดงตน

สถาบันการเงินจัดว่าเป็นเป้าหมายหลักและเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดที่จะถูกใช้ป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน การฟอกเงินในแทบทุกลักษณะจะต้องมีขั้นตอนที่นำเงินไปผ่านสถาบันการเงินบ้างไม่มากก็น้อย เนื่องจากสถาบันการเงินเป็นแหล่งที่ใช้เก็บทรัพย์สิน รวมไปถึงสามารถทำการยกย้ายถ่ายโอนสร้างความซับซ้อนในการตรวจสอบตลอดจนนำกลับมาใช้ได้สะดวกที่สุด

กฎหมายฟอกเงินโดยทั่วไปจึงต้องกำหนดให้สถาบันการเงินจัดให้ลูกค้าแสดงตนและที่อยู่ก่อนทำธุรกรรม เพื่อให้ทราบตัวตนที่แท้จริงของลูกค้าว่าเป็นใคร อยู่ที่ไหน ประกอบธุรกิจอย่างไร และให้ลูกค้าบันทึกข้อเท็จจริง และรายงานเกี่ยวกับแหล่งที่มาของเงิน

ก่อนทำธุรกรรมที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดอาญาที่กำหนดไว้

การให้ลูกค้าของสถาบันการเงินต้องแสดงตน (Customer Identification) เป็นไปตามแนวทางของอนุสัญญากรุงเวียนนา (The Vienna Convention) และ FATF (Financial Action Task Force) เพื่อให้สถาบันการเงินได้รู้จักตัวตนที่แท้จริงของลูกค้า มิใช่รู้จักกันแค่เพียงชื่อปลอมหรือนามแฝงหรือชื่อของผู้อื่น ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาการฟอกเงินขึ้น จะเป็นการยากที่จะติดตามหรือสืบหาผู้ทำธุรกรรมที่แท้จริงซึ่ง FATF และบรรดาประเทศในยุโรปที่ใช้บังคับกฎหมายฟอกเงินจึงเรียกแนวทางนี้ว่าหลัก "Know Your Customer" หรือรู้จักลูกค้าของท่าน

ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะผู้ดูแลในด้านการเงินและควบคุมสถาบันการเงินของประเทศไทย ได้เคยเสนอมาตรการกฎหมายฟอกป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและมาตรการอื่น ซึ่งเป็นสาระสำคัญของกฎหมายฟอกป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้ โดยมีมาตรการให้ธนาคารและสถาบันการเงินต้องรู้จักตัวลูกค้าด้วย ดังนี้

1. ระยะเวลาควรออกกฎหมายคุ้มครองธนาคารหรือสถาบันการเงินที่เปิดเผยข้อมูลของลูกค้า ซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินให้ทางการทราบ โดยไม่ต้องรับโทษจากการฟ้องร้องของลูกค้า หลังจากนั้นอีกระยะหนึ่ง จึงทำให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินรายงานข้อมูลต่างๆ ตลอดจนติดตามรายการที่ผิดปกติหรือน่าสงสัย เช่นมีจำนวนสูงกว่าที่กำหนดเป็นต้น ให้ทางการได้ทราบและติดตามต่อไป

2. มีกฎหมายควบคุมให้ธนาคารและสถาบันการเงินต้องรู้จักตัวลูกค้าที่แท้จริง และห้ามเปิดบัญชีโดยใช้นามแฝง ชื่อปลอม หรือมีแต่เลขบัญชีเท่านั้น รายการฝากถอนเป็นเงินสด รายใหญ่ เช่น 10 ล้านบาทเป็นต้น ต้องมีเหตุผลจึงทำได้ มีการเก็บและบันทึกข้อมูลต่างๆ ไว้ให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดตามสมควร รายได้น่าสงสัยหรือมีจำนวนเงินตามที่กฎหมายกำหนดจะต้องรายงานให้ทางการทราบทันที รวมทั้งธนาคารหรือสถาบันการเงินจะต้องมีระบบการติดตามและรายงานการฟอกเงินที่มีประสิทธิภาพด้วย

3. จัดตั้งหน่วยงานพิเศษสอบสวนคดีทางการเงิน เพื่อทำหน้าที่ติดตามยึดอาัยทรัพย์สินอันได้มาจากการฟอกเงิน ทั้งโดยการค้ายาเสพติดและอื่นๆ ตลอดจนทำ

หน้าที่รับรายงานหรือข้อมูลจากธนาคารหรือสถาบันการเงินที่จะจัดส่งให้โดยตรง เพื่อติดตามและประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานพิเศษนี้อาจขึ้นตรงกับส่วนราชการใดส่วนราชการหนึ่ง หรือตั้งขึ้นเป็นเอกเทศก็ได้

ตามมาตรการให้ลูกค้าแสดงตนของสถาบันการเงินดังกล่าวสรุปได้ว่า ก่อนรับดำเนินการใดๆ ไม่ว่าเป็นการฝากเงิน รับฝากทรัพย์ ให้กู้ยืมหรือนิติกรรมอื่น สถาบันการเงินจะต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตน โดยระบุชื่อและที่อยู่ ทั้งนี้ถ้าเป็นบุคคลธรรมดา ต้องแสดงต้นฉบับบัตรประจำตัว ภาพถ่ายและพิสูจน์ที่อยู่ในช่วงก่อนหน้า 3 เดือน ถ้าเป็นนิติบุคคล ต้องแสดงหลักฐานเอกสารเอกสารซึ่งทางราชการออกให้ไม่เกินกว่า 3 เดือน ซึ่งระบุชื่อ ที่อยู่ และหนังสือมอบอำนาจ¹³

ค.3 กำหนดให้มีการรายงานและรวบรวมข้อมูลการทำธุรกรรม

กำหนดให้สถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน และผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการ หรือให้คำแนะนำในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุน หรือเคลื่อนย้ายเงินทุน มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรม ต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อให้สามารถพิสูจน์ทราบถึงแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ที่นำมาใช้ประกอบธุรกรรม ทำให้การติดตามและตรวจสอบการฟอกเงินเป็นไปได้ง่าย และมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังทราบถึงความเคลื่อนไหวของกระแสเงินตราภายในประเทศและเงินตราที่ไหลเวียนโดยการนำเข้าหรือส่งออกออกประเทศอีกด้วย

3 อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมาย

ในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศไทยนั้น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีองค์กร (คณะบุคคล) และผู้ที่มีอำนาจเกี่ยวข้องซึ่งอาจแบ่งออกตามบทบาทได้เป็น 2 ด้าน คือ

¹³ สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน, หน้า 28

องค์กรในระดับบริหาร มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย มาตรการและวางหลักเกณฑ์ (Regulatory) เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

องค์กรและผู้มีอำนาจหน้าที่ในระดับปฏิบัติการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินนโยบายและมาตรการขององค์กรบริหาร เพื่อสามารถบังคับผลในการปฏิบัติ (Law enforcement role) ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการธุรกรรม สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ในเบื้องต้น คณะกรรมการ ป.ป.ง. จะมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย กำกับดูแลวินิจัย และวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ และประสานงาน คณะกรรมการธุรกรรมมีภารกิจในฐานะเป็นหน่วยปฏิบัติการในการตรวจสอบธุรกรรม หรือทรัพย์สิน ส่วนสำนักงาน ป.ป.ง. ซึ่งมีเลขาธิการ ป.ป.ง. เป็นหัวหน้าหน่วยงาน จะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการ (Secretariate) เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ง. และคณะกรรมการธุรกรรมทำการรวบรวมพยานหลักฐาน และร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินต่อไป

ก อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

คณะกรรมการ ป.ป.ง. นั้นจัดว่ามีบทบาทหน้าที่ในระดับนโยบาย หรือเรียกว่าระดับบริหาร และข้อสำคัญอีกประการคือ ลักษณะงานนั้นเป็นงานที่มีความหลากหลาย อีกทั้งต้องอาศัยความร่วมมือ ประสานงานจากทั้งภาครัฐและเอกชน กฎหมายจึงได้กำหนดให้คณะกรรมการประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชาระดับสูง ในระดับหัวหน้างาน รวมไปถึงกำหนดให้ประธานสมาคมธนาคารไทยเข้าเป็นกรรมการด้วยในฐานะของผู้นำภาคเอกชน นอกจากนี้ยังได้ระบุให้มีผู้ทรงคุณวุฒิอีก 9 คน ซึ่งให้คณะรัฐมนตรีเลือกจากบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ ในแต่ละสาขา ไม่ว่าจะเป็น ทางด้านเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง กฎหมาย หรือสาขาใดสาขาหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งในการคัดเลือกบุคคลดังกล่าว ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามาตามลำดับ

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 25 กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้ 6 ประการ คือ

- 1) เสนอมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะรัฐมนตรี
- 2) พิจารณาให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงระเบียบ และประกาศ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- 3) วางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษา การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด การนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ และการประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพ ตามมาตรา 57

มาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า

“การเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งยึดหรืออายัดไว้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เลขาธิการอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือหลักประกันหรือให้นำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการแล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้

การให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินไปดูแลและใช้ประโยชน์ การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดหรือการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ถ้าความปรากฏในภายหลังว่า ทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาดหรือที่นำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง มิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งชดใช้ค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด ให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ ให้ชดใช้ราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาที่ประเมินได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝาก

ประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่ได้รับคืนหรือชดใช้ราคา แล้วแต่กรณี

การประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

- 4) ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- 5) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- 6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือกฎหมายอื่น

ก.1 การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามมาตรา 49 วรรคสาม

การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามมาตรา 49 วรรคสาม เป็นกรณีที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน แต่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวไม่สมบูรณ์จึงได้แจ้งเรื่องให้เลขาธิการทราบเพื่อดำเนินการต่อไป เมื่อเลขาธิการดำเนินการแล้วได้ส่งเรื่องเพิ่มเติมไปยังพนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง พนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่มีเหตุพอที่จะยื่นคำร้องอีก จึงได้แจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินวินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดสามสิบวัน เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดประการใดแล้วให้พนักงานอัยการปฏิบัติตามนั้น หากคณะกรรมการมิได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการ

มาตรา 49 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า

“...ให้เลขาธิการรีบดำเนินการตามวรรคสองแล้วส่งเรื่องเพิ่มเติมไปให้พนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หากพนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่มีเหตุพอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดิน ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่ได้รับเรื่องจากเลขาธิการ และเมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดให้พนักงานอัยการและเลขาธิการปฏิบัติตามนั้น หากคณะกรรมการมิได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการ”

การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 49 วรรคสามนี้ ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ข อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรม

คณะกรรมการนี้เป็นคณะกรรมการในระดับปฏิบัติการ เพื่อตรวจสอบธุรกรรมที่ได้รับรายงานและยับยั้งการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน ซึ่งมีคณะกรรมการมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

ข.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการธุรกรรม

ประกอบด้วยเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นประธานกรรมการ และผู้ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่งตั้งจำนวนสี่คนเป็นกรรมการ การแต่งตั้งผู้ปฏิบัติซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับธุรกรรมในลักษณะของคณะกรรมการ ก็เพื่อมิให้อำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับธุรกรรมต้องตกอยู่กับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันก็ให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจทางการเงินที่ต้องการความวางใจได้ในการใช้อำนาจหน้าที่ด้วย ทั้งนี้ เพื่อมิให้เป็นผลเสียหายต่อการประกอบธุรกิจ

มาตรา 32 ได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการธุรกรรม ดังนี้

“มาตรา 32 ให้มีคณะกรรมการธุรกรรมคณะหนึ่ง ประกอบด้วยเลขาธิการเป็นประธานกรรมการ และผู้ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนสี่คนเป็นกรรมการ

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการธุรกรรม ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

กรรมการธุรกรรมซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการธุรกรรมที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ และให้

นำมาตรา 27^{*} และมาตรา 28^{*} มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 27 (3) ให้กรรมการธุรกรรมซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการให้ออก”

มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า

“นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 26 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะรัฐมนตรีให้ออกโดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตาม

ลำดับ

- (4) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้ว”

มาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า

“ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วแต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่”

สำหรับการประชุมของคณะกรรมการธุรกรรม มาตรา 33^{*} ให้นำมาตรา 29^{*} ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข.2 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรม

มาตรา 34 กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมมี

อำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการ
กระทำความผิด

มาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า

“การประชุมของคณะกรรมการธุรกรรมให้นำมาตรา 29 มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า

“การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธานไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด เว้นแต่การวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา 49 วรรคสาม ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่”

- มาตรา 35
- (2) สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 หรือ
  - (3) ดำเนินการตามมาตรา 48
  - (4) เสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราช
- บัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการ
- (5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบ
- หมาย

มาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า

“ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ก่อนได้ ภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสามวันทำการ

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่งไปก่อนแล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม”

มาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า

“ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไปก่อนแล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

การตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ทำธุรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินจะแสดงหลักฐานว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้นมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นแล้ว ให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการ”

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอก

เงิน กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ทั้งที่ได้กระทำและไม่ได้กระทำกับสถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน หรือผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการ หรือให้คำแนะนำในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนหรือเคลื่อนย้ายเงินทุน

คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมได้สามวันทำการตามมาตรา 35 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดฐานฟอกเงิน หรือสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมได้สิบวันทำการตามมาตรา 36¹ ในกรณีที่มีเหตุอันเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดฐานฟอกเงิน การสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมดังกล่าวเป็นการสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมระงับ ยับยั้งการทำธุรกรรมได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ไม่ใช่เรื่องของการริบทรัพย์สิน อย่างไรก็ตาม หากมีกรณีที่เกี่ยวข้องกับการริบทรัพย์สินคณะกรรมการจะต้องใช้อำนาจตามมาตรา 48 ซึ่งจะมีบทมาตราดังกล่าว เกี่ยวข้องต่อเนื่องเพื่อให้กระบวนการดำเนินการเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย

อำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมตามมาตรา 48 นั้น จะใช้ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมโดยทั่วไป ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมของสถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน หรือผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการหรือให้คำแนะนำในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนหรือเคลื่อนย้ายเงินทุนแต่เพียงเท่านั้น คณะกรรมการอาจใช้อำนาจในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลทางธุรกรรมที่อาจได้มาโดยทางอื่นได้ด้วย หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้น ทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด คณะกรรมการธุรกรรมมี

¹ มาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า

“ในกรณีที่มีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำ ธุรกรรม นั้นไว้ชั่วคราวภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสิบวันทำการ”

อำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวไม่เกินเก้าสิบวัน โดยกฎหมายได้กำหนดให้การตรวจสอบรายงานและธุรกรรมดังกล่าวข้างต้น เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

นอกจากนี้ คณะกรรมการธุรกรรมยังมีหน้าที่เสนอรายงานผลการปฏิบัติการ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะกรรมการ และปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข.3 การยับยั้งการทำธุรกรรม

มาตรา 35 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ก่อนได้ภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสามวันทำการ

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่งไปก่อนแล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

มาตรา 36 ในกรณีที่มีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราวภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสิบวันทำการ

ธุรกรรมอื่นใดที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งคณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยับยั้งได้ อาจพิจารณาลักษณะของธุรกรรมได้ดังนี้

1) ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการ
กระทำความผิดฐานฟอกเงิน ที่ทำกับสถาบันการเงินตามมาตรา 13¹ และมาตรา 14²

¹ มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติ
ว่า

“เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน ให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมนั้นต่อสำนักงาน เมื่อปรากฏว่าธุรกรรมดังกล่าวเป็น

- (1) ธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (2) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือ
- (3) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะ เป็นธุรกรรมตาม (1) หรือ (2) หรือไม่ก็

ตาม

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงใดที่เกี่ยวข้องหรืออาจจะเป็นประโยชน์ในการยืนยันหรือยกเลิกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่สถาบันการเงินได้รายงานไปแล้ว ให้สถาบันการเงินรายงานข้อเท็จจริงนั้นให้สำนักงานทราบโดยไม่ชักช้า”

² มาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติ
ว่า

“ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าธุรกรรมใดที่ได้กระทำไปแล้ว โดยมีได้มีการรายงานตามมาตรา 13 เป็นธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงานตามมาตรา 13 ให้สถาบันการเงินรายงานให้สำนักงานทราบโดยไม่ชักช้า”

2) ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ที่เป็นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ของสำนักงานที่ดินตามมาตรา 15

3) ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย โดยการรายงานของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือให้คำแนะนำในการทำธุรกรรมเกี่ยวกับการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุน

ข.4 การรายงานการยับยั้งการทำ

ธุรกรรม

มาตรา 37 เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี ยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36 แล้ว ให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการ

เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี ยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 (กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน) หรือมาตรา 36 (กรณีมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน) แล้วให้คณะกรรมการธุรกรรม

มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า

“ให้สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินสาขา และสำนักงานที่ดินอำเภอ มีหน้าที่ต้องรายงานต่อสำนักงาน เมื่อปรากฏว่ามีการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันการเงินมิได้เป็นคู่กรณีและที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เมื่อมีการชำระด้วยเงินสดเป็นจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

(2) เมื่ออสังหาริมทรัพย์มีมูลค่าตามราคาประเมินเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่เป็นการโอนในทางมรดก ให้แก่ทายาทโดยธรรม หรือ

(3) เมื่อเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย”

กรรมรายงานการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
ทราบ

การสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมของคณะกรรมการธุรกรรม
หรือเลขาธิการ เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของคณะกรรมการธุรกรรมในระดับปฏิบัติการ ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าของทรัพย์สิน ผู้รับประโยชน์ เป็นต้น
กฎหมายจึงกำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมต้องรายงานการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นต่อคณะ
กรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งเป็นคณะกรรมการในระดับนโยบายหรือบริหาร
ซึ่งมีหน้าที่ในการกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอก
เงินเพื่อทราบ

ค อำนาจหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน

ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วว่า ในการป้องกันและปราบปรามการ
ฟอกเงินนั้น กฎหมายกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในส่วนของงานกำหนดนโยบายและกำกับดูแล ให้
กับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ส่วน
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น มีหน้าที่ในด้านการปฏิบัติ เพื่อดำเนินการต่างๆ
ให้เป็นไปตามนโยบายและแนวทางที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้กำหนด
รวมไปถึงปฏิบัติงานอื่นซึ่งเป็นภารกิจในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อีกด้วย

ค.1 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบ ปรามการฟอกเงินมีดังต่อไปนี้

มาตรา 40 ให้จัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงินขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ
และคณะกรรมการธุรกรรม และปฏิบัติงานธุรการอื่น
- (2) รับรายงานการทำธุรกรรมที่ส่งให้ตามหมวด 2
และแจ้งตอบการรับรายงาน

- (3) เก็บรวบรวม ติดตาม ตรวจสอบ ศึกษา และวิเคราะห์รายงานและข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม
- (4) เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (5) จัดให้มีโครงการที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ การให้การศึกษ และฝึกอบรมในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือช่วยเหลือ หรือสนับสนุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มีการจัดโครงการดังกล่าว
- (6) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้กำหนดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการและคณะกรรมการธุรกรรม และปฏิบัติงานธุรการอื่นรับรายงานการทำธุรกรรมจากสถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการหรือให้คำแนะนำในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือเคลื่อนย้ายเงินทุนตามมาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 มาตรา 16 ตลอดจนรับรายงานธุรกรรมอื่นตามหลักเกณฑ์ที่กฎกระทรวงกำหนดไว้ตามมาตรา 48 วรรคสาม และแจ้งตอบการรับรายงานกลับไปยังหน่วยงานดังกล่าว เก็บรวบรวม ติดตาม ตรวจสอบ ศึกษา และวิเคราะห์รายงานและข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จัดให้มีโครงการที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ การให้การศึกษ และฝึกอบรมในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือช่วยเหลือ หรือสนับสนุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มีการจัดโครงการดังกล่าว ตลอดจนปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนดไว้หรือตามกฎหมายอื่น

3.2.2.2 กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในต่างประเทศ

กฎหมายฟอกเงินในแต่ละประเทศนั้นมีหลักการพื้นฐานคล้ายคลึงกัน แต่ในส่วนของรายละเอียดปลีกย่อยรวมไปถึงเรื่องความผิดมูลฐานนั้นจะไม่เหมือนกัน เนื่องจากความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมต่อเนื่องกับเศรษฐกิจ ดังนั้นกฎหมายฟอกเงินในแต่ละประเทศจึงจำเป็นต้องบัญญัติให้รองรับกับสภาพของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในประเทศของ

ตน รวมไปถึงระบบวิธีการฟอกเงินที่อาชญากรใช้ในประเทศของตนอีกด้วย ประเทศที่จะศึกษามีดังต่อไปนี้

3.2.2.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศอเมริกานั้นจัดว่าเป็นประเทศที่ริเริ่มคิดค้นแนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงินอันเป็นต้นแบบให้ประเทศอื่นๆ ได้ศึกษาและนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการออกกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศของตน กฎหมายฟอกเงินที่ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ได้แก่

ก. Federal Crime and Criminal Crime Procedure

เป็นกฎหมายเบื้องต้นในกระบวนการดำเนินคดีทางอาญาของสหรัฐอเมริกา มีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

1. การกระทำ หรือพยายามกระทำการ ดังนี้

- สนับสนุนหรือช่วยเหลือในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน
- ปกปิด ซ่อนเร้นการกระทำผิด
- หลีกเลี่ยงไม่รายงานการโอนเงิน

มีโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ หรือสองเท่าของมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องสูงสุดแต่จำนวนไหนจะมากกว่า หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. การกระทำ หรือพยายามนำเข้าหรือนำออกไปซึ่งตรา

สารหรือเอกสารทางการเงิน (Money Instrument) เช่น เงินตราของต่างประเทศ เช็คเดินทาง เช็คส่วนตัว ตั๋วเงินต่างๆ เป็นต้น

มีโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ หรือสองเท่าของมูลค่าของทรัพย์สินนั้นสูงสุดแต่จำนวนไหนจะมากกว่า หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

จากหลักการสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นบทกำหนดโทษเพื่อมุ่งลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน รวมถึงการนำเข้าหรือนำออกซึ่งตัวเงินประเภทต่างๆ เป็นสำคัญ

ข. Bank Secretary Act 1970 (BSA)

ในช่วงปีค.ศ. 1960-1970 รัฐบาลสหรัฐได้ให้ความสนใจต่อการเปิดบัญชีลับของอาชญากรเพื่อชุกซ่อนเงินที่ได้รับจากการประกอบอาชญากรรมหรือเป็นบัญชีที่ใช้ในการประกอบธุรกิจผิดกฎหมาย มีการรายงานว่า ธนาคารมักถูกใช้เพื่อดำเนินการต่อไปนี้¹⁴

สหรัฐ

1. หลบหนีภาษีรายได้
2. ยักย้ายถ่ายเทหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ของ
3. ผ่าฝืนกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการค้าในสหรัฐ
4. ทำการค้าทอง
5. ทำการรับฝากเงินที่ได้มาจากกิจกรรมผิดกฎหมาย

สหรัฐจึงออกกฎหมาย Bank Secretary Act ขึ้นเพื่อวางมาตรการในการตรวจสอบแหล่งที่มาที่ไปของเงินที่เข้าออกจากธนาคาร ทั้งในแง่ของ แหล่งที่มาของเงิน ปริมาณของเงิน ตลอดจนความเคลื่อนไหวของเงินที่ถูกนำเข้าหรือนำออกนอกประเทศ เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถตรวจสอบและทำการสืบสวนหาผู้กระทำความผิดทางอาญา ตลอดจนภาษีอากร และกฎหมายอื่นๆ ได้ง่ายขึ้น เนื่องจากในหลายประเทศมีการออกกฎหมายคุ้มครองความลับของลูกค้าของธนาคาร ทำให้ข้อมูลต่างๆ ของทางธนาคารเป็นความลับ ธนาคารไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลของลูกค้าได้เพราะการเปิดเผยข้อมูลของลูกค้าโดยที่ไม่ได้รับอนุญาตนั้นจะถือเป็นความผิด ทำให้ธนาคารต่างๆ ไม่สามารถให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการที่จะเปิดเผยข้อมูลธุรกรรมทางการเงินของลูกค้า ทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถฝากเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายได้สะดวก สหรัฐอเมริกาตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวจึงได้ตรากฎหมาย Bank Secretary Act ขึ้นและประกาศใช้ในวันที่ 26 ตุลาคม ค.ศ. 1970

¹⁴ สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน, หน้า 31.

กฎหมาย Bank Secretary Act เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรายงานในเรื่องการหมุนเวียนของเงินตรา และการโอนเงินตราต่างประเทศ กำหนดมาตรการติดตามการฝากเงิน โดยให้สถาบันการเงินมีอำนาจตรวจสอบแหล่งที่มาของเงินกรณีต้องสงสัย และกำหนดให้สถาบันการเงินต้องรายงานธุรกรรมที่มีจำนวนตั้งแต่ 10,000 เหรียญ ขึ้นไป

หลักกฎหมายมีสาระสำคัญ¹⁵ ดังนี้

1. กำหนดให้สถาบันการเงิน ต้องรู้จักลูกค้าที่มาติดต่อทำธุรกรรมผ่านสถาบันการเงิน โดยลูกค้าต้องแสดงตนและที่อยู่จริง ห้ามเปิดบัญชีโดยการให้ชื่อปลอมหรือนามแฝง
2. กำหนดให้สถาบันการเงิน จัดทำและเก็บข้อมูลทางการเงินไว้เป็นเวลา 5 ปี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กำหนด
3. กำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินรวมทั้งบุคคลธรรมดา รายงานข้อมูลทางการเงินประเภทต่างๆ ต่อหน่วยงานของรัฐ ได้แก่
  - (1) สถาบันการเงินภายในประเทศรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงิน การรับเงิน การโอนเงิน ที่มีจำนวนมากกว่า 10,000 เหรียญ ขึ้นไป ผ่านทางสถาบันการเงิน
  - (2) ให้บุคคลผู้ใดหรือตัวแทนหรือผู้รับฝาก ผู้นำเงินหรือตราสารทางการเงินเข้าหรือออกนอกสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีจำนวนเกินกว่า 10,000 เหรียญ
  - (3) ให้บุคคลที่อยู่ภายใต้กฎหมายสหรัฐอเมริกา รายงานธุรกรรม หรือความสัมพันธ์ที่มีต่อสถาบันการเงินในต่างประเทศ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด
  - (4) กำหนดให้มีการกระจายข้อมูลทางการเงิน โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจในการกระจายข้อมูลรายงานประเภทต่างๆ ให้กับ

¹⁵ วีระพงษ์ บุญโญภาส, "กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: ศึกษากรณี ความผิดมูลฐานของประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย," วารสารกฎหมาย 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2544) : 69

หน่วยงานอื่นๆ เพื่อใช้ในการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในคดีอาญาและคดี
ภาษีอากร โดยข้อมูลนี้ต้องเก็บไว้เป็นความลับ

(5) กำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดความเข้าใจในข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดให้ลูกค้าแสดงตน การจัดทำรายงานข้อมูลทางการเงิน รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการตรวจสอบข้อมูลต่างๆ และต้องรายงานข้อมูลดังกล่าวต่อทางการ ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายที่กล่าวมานี้ จะต้องรับโทษทางแพ่งและทางอาญาซึ่งมีทั้งโทษปรับและโทษจำคุก

ค. Money Laundering Control Act 1986 (MCLA)

ประเทศสหรัฐอเมริกา ถือได้ว่าเป็นประเทศแรกที่กำหนดให้การฟอกเงิน (Money Laundering) เป็นความผิดทางอาญาแยกออกมาเฉพาะ นับแต่ปี ค.ศ. 1986 เรียกว่า Money Laundering Control Act 1986¹⁶ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ในเบื้องต้นมุ่งที่จะต่อต้านปัญหาการฟอกเงินที่ได้มาจากอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้น โดยเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 1986 ได้มีการประกาศใช้กฎหมาย Anti-Drug Act of 1986 ส่วน H ตอนที่ 1 ของกฎหมายดังกล่าวซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนามของ "กฎหมายควบคุมการฟอกเงิน" (Money Laundering Control Act of 1986 หรือ MCLA) ซึ่งมีการประกาศใช้ฐานความผิดใหม่เพื่อต่อต้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยที่สภาองเกรสมีวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดมูลฐานเพื่อควบคุมการฟอกเงินอีกด้วย ข้อกำหนดของกฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการต่อต้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยได้กำหนดห้ามการเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินลักษณะกว้างๆ จากการโอนเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดยมีเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำความผิดนั้น หรือเพื่อปกปิดแหล่งที่มาหรือเจ้าของเงินหรือเพื่อหลบเลี่ยงการรายงานการโอนเงิน ใช้บังคับกับบุคคลทั่วไปและสถาบันการเงิน โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ผู้ทำธุรกรรม หรือพยายามที่จะทำธุรกรรมการเงิน (Financial Transaction) อันเกี่ยวเนื่องกับเงินที่ได้มาจากการทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย (Unlawful activities) โดยรู้ถึงที่มาของเงินในการดำเนินธุรกรรมดังกล่าว ไม่ว่าจะโดยเจตนาช่วยเหลือในการทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือรู้ว่าธุรกรรมทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งกระทำล่านั้น เพื่อปกปิด หรือลวงสภาพ ที่ตั้ง แหล่งที่มา ความเป็นเจ้าของหรือการควบคุมรายได้ของการ

¹⁶ นิกร เกริกกุล, การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทฤษฎี กฎหมาย และแนวทางปฏิบัติ (กรุงเทพมหานคร : translators-at-Law.com), หน้า 59.

กระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือหลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมซึ่งกำหนดไว้ภายใต้กฎหมายของมลรัฐหรือกฎหมายของสหรัฐอเมริกา

2. ผู้ทำการส่ง หรือพยายามที่จะส่งตราสารทางการเงิน (Monetary instrument) หรือเงินทุน (Funds) ภายในสหรัฐอเมริกาหรือผ่านไปยังสถานที่แห่งใดภายนอกสหรัฐอเมริกา หรือนำเข้าซึ่งตราสารหรือเงินทุนใดๆ ยังสหรัฐอเมริกา หรือรู้ว่าตราสารทางการเงินหรือเงินทุนดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเงินซึ่งได้มาจากการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย และรู้ว่าการส่งหรือนำเข้าเงินทั้งหมดหรือบางส่วนดังกล่าวนั้น เพื่อปกปิด หรือลวงสภาพ ที่ตั้งแหล่งที่มา ความเป็นเจ้าของ หรือการควบคุมรายได้ของการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือหลีกเลี่ยงการรายงานการส่งออกหรือการนำเข้าเงิน ซึ่งกำหนดไว้ภายใต้กฎหมายของมลรัฐหรือกฎหมายของสหรัฐฯ

3. บุคคลใดก็ตามดำเนินการหรือพยายามดำเนินการธุรกรรมตามข้อ 1 หรือส่งออกหรือนำเข้าหรือพยายามส่งออกหรือนำเข้าตามข้อ 2 ต้องรับผิดชอบแพ่งต่อศาลสหรัฐฯเป็นจำนวนไม่เกินกว่ามูลค่าของทรัพย์สิน เงินทุน หรือตราสารทางการเงินซึ่งเกี่ยวกับธุรกรรมหรือเป็นเงิน 10,000 เหรียญ ขอบเขตของกฎหมายนี้ ใช้บังคับแก่บุคคลธรรมดาและสถาบันการเงินโดยกำหนดความผิดมูลฐานสำหรับการฟอกเงิน ได้แก่

(1) ความผิดมูลฐานที่กำหนดใน ข้อบัญญัติ 18 USC มาตรา 1961 (1) (RICO) ยกเว้นบทที่ 31 เรื่องการไม่รายงานการโอนเงินไปต่างประเทศ ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับสินบน ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์การขนส่งระหว่างมลรัฐ ความผิดเกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ยานพาหนะ ความผิดเกี่ยวกับการนำเข้ายาเสพติด รวมทั้งความผิดเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรมอย่างต่อเนื่อง

(2) ความผิดลักษณะเฉพาะ ในข้อบัญญัติ 18 USC มาตรา 1956 (1996) กำหนดความผิดอาญาสำหรับการปิดบังแหล่งที่มาหรือปิดบังเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการแสดงข้อความเท็จ ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี ความผิดเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้าจากเขตศุลกากร ความผิดเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ทางอาญา ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนส่งสินค้าทางอากาศ ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมการส่งออกอุปกรณ์การใช้จ่าย ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมาย ควบคุมการส่งออกอาวุธ ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายการจัดการส่งออก ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจในภาวะฉุกเฉินทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศและความผิดเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการค้ากับชนชาติศัตรู

(3) ความผิดลักษณะเฉพาะ ในข้อบัญญัติ 18 USC มาตรา 1957 (1996) กำหนดให้การรับทรัพย์สินโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้จากธุรกรรมที่มีขอบข่ายกฎหมายเป็นความผิด และกำหนดให้การทำธุรกรรมโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ทำธุรกรรมนั้นได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และมีมูลค่าเกินกว่า 10,000 เหรียญเป็นความผิด ซึ่งเป็นการโอนเงิน หรือทรัพย์สินอันมิชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงมาแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยไม่ต้องมีเจตนาในการสนับสนุนหรือรู้ว่าการโอนนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงข้อกำหนดเรื่องการโอนเงิน

(4) การฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่ได้ระบุไว้เฉพาะเจาะจง เป็นประการอื่น ถ้ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำเข้าที่ฝ่าฝืนกฎหมาย ภายใต้ 18 U.S.C. มาตรา 545 (1996) เช่น การบริการหรือการจำหน่ายสินค้าปลอมแปลง กฎหมายห้ามการนำเข้าสัตว์ การขนส่งทรัพย์สินที่ถูกลักระหว่างมลรัฐ

โดยสรุปความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินตามกฎหมาย Money Laundering Control Act of 1986 (MCLA) แบ่งได้เป็น 3 ประเภท

1. การฟอกเงินที่เกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงิน (Financial Transaction) เป็นการทำธุรกรรมโดยใช้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมูลฐาน หรือเรียกว่า Specified Unlawful Activity ซึ่งมีประมาณ 200 ความผิด

2. การพยายามเคลื่อนย้ายเงินที่ได้จากการกระทำความผิดมูลฐานข้ามเขตแดนสหรัฐอเมริกา

3. การฟอกเงินที่ไม่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานจริงๆ แต่เป็นเงินที่เจ้าหน้าที่ใช้ล่อลวงฟอกเงิน หรือเรียกว่า Sting Operation

เห็นได้ว่า ความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดไว้จำนวนมาก โดยพิจารณาจากปัจจัยสำคัญ คือเป็นความผิดทางเศรษฐกิจและมีผลทำลายสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนมนุษยชาติ ซึ่งมักเป็นความผิดที่มีพื้นฐานมาจากอาชญากรรมทางการเงินแทบทั้งสิ้น เป็นความผิดที่สร้างผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและการเงินได้อย่างรุนแรง การฟอกเงินในอเมริกาจึงถือว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง

การรายงานธุรกรรม

ธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงาน ได้แก่ ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับ Federal Reserve Banks หรือ Federal Home Loan Banks หรือธุรกรรมระหว่างธนาคารพาณิชย์ในประเทศ โดยกำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องซึ่งมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมตามแบบที่กำหนดไว้ ตามลักษณะของการทำธุรกรรมหลายประเภท ดังเช่น

แบบฟอร์ม CTR 4789 (Currency Transaction Report) กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่มีเหตุผลเป็นไปได้ในเชิงธุรกิจ หรือไม่อาจหาเหตุผลมาอธิบายได้ โดยให้รายงานถึงผู้เกี่ยวข้อง จำนวนเงิน วิธีการ สถานที่ โดยผู้รายงานไม่ต้องรับผิดทางแพ่งหรืออาญาจากการเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ และห้ามแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงการรายงานนี้ด้วย

แบบฟอร์ม 8300 (Report Of Cash Payment Over \$10,000 Receive In A Trade Or Business) กำหนดให้ผู้มีรายได้ที่ได้รับเงินจำนวนเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐ ต้องรายงานการได้รับเงินทุกครั้ง

แบบฟอร์ม 4790 (Report Of International Transportation Of Currency Or Monetary Instruments) กำหนดให้รายงานการนำเงินหรือตราสารทางการเงิน เข้าหรือออกจากประเทศเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐ

แบบฟอร์ม CTR 8362 (Currency Transaction Report by Casinos) กำหนดให้สถานคาสิโนในประเทศสหรัฐอเมริกา ต้องรายงานการทำธุรกรรมทุกครั้งที่มีการรับหรือจ่ายเงินสดจำนวนเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐ โดยเฉพาะสถานคาสิโนในรัฐเนวาด้า จะต้องรายงานแบบฟอร์ม 8852 (Currency Transaction Report by Casinos-Nevada (CTR-N)) ซึ่งจะต้องรายงานถึงการได้รับรางวัลที่แม้ไม่เกินกำหนดแต่รวมกันภายใน 24 ชั่วโมงแล้วเกินกว่า 10,000 เหรียญ รวมทั้งการที่ได้รับเงินรางวัลจากชนะพนันหลายครั้งรวมกันแล้วเกินกว่า 1 ล้านเหรียญ

แบบฟอร์ม TD F 90-22.49 (Suspicious Activity Report By Casino (SAR)) กำหนดให้สถานคาสิโนต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุที่น่าสงสัยภายใน 30

วัน นับแต่ได้พบเห็นความน่าสงสัยนั้น เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบติดตามต่อไป ซึ่งมีลักษณะที่ผิดปกติน่าสงสัยในรูปแบบของ การทำธุรกรรมด้วยเงินสด การโอนเงินระหว่างบัญชี การแลกเปลี่ยนเงิน การให้กู้ยืม การให้สินเชื่อ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนซื้อขายทรัพย์สินหรือดอกเบี้ย หรือตราสารทางการเงินอื่นๆ

ส่วนธุรกรรมเงินสดที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงาน ได้แก่

1. ธุรกรรมฝากถอนเงินของผู้ที่อยู่ในประเทศ และทำธุรกิจขายปลีกในประเทศ เว้นตัวแทนรับซื้อขายพาหนะ ที่ต้องรายงานธุรกรรมนั้น
2. การฝากหรือถอนเงินภายในประเทศเกี่ยวกับธุรกิจ สนามกีฬา สนามแข่งรถ สวนสนุก บาร์ ภัตตาคาร โรงแรม ธุรกิจแลกเปลี่ยนที่ได้รับอนุญาต บริษัทขายสินค้าอัตโนมัติ โรงภาพยนตร์ บริษัทขนส่งมวลชน
3. การฝาก ถอนเงิน แลกเปลี่ยนเงิน การจ่ายหรือโอนเงินของรัฐ
4. การถอนเงินเป็นเงินเดือนของลูกค้าบริษัทในประเทศมากกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐ ตามปกติ

3.2.2.2.2 ประเทศออสเตรเลีย

ออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีศูนย์กลางทางการเงินที่เจริญก้าวหน้าประเทศหนึ่งของโลก มีโครงสร้างทางการเงินและสภาพภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพของเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือการฟอกเงิน อาชญากรที่ได้รับเงินจากการกระทำความผิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดก็มักจะนำเงินที่ได้มานั้นไปเปลี่ยนสภาพหรือทำการฟอกเงินนั่นเอง รัฐบาลออสเตรเลียจึงได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อใช้บังคับ โดยให้มีอำนาจในการปราบปรามการค้าเฮโรอีน การค้าของเถื่อน องค์กรยาเสพติดซึ่งมากเงินเข้าสู่ออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกา โดยได้มีการออกกฎหมาย Custom Act ขึ้นเป็นฉบับแรกเมื่อปี ค.ศ. 1901 และได้พัฒนากฎหมายอื่นๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นลำดับ โดยมีสำนักงานอาชญากรรมแห่งชาติ (National Crime Authority-NCA) ซึ่งทำการวิเคราะห์คดีฟอกเงินเป็นจำนวนมากจนพบข้อเท็จจริงในการฟอกเงินมากมาย และได้ค้นพบจุดอ่อนที่ใช้สำหรับการฟอกเงินและปรับปรุงกฎหมายเพื่อการรองรับ ปัจจุบันออสเตรเลียได้มีกฎหมายเพื่อป้องกันปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับ 5 ฉบับได้แก่

1. Customs Act 1901 เป็นกฎหมายออกมาเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้รัฐมีอำนาจยึดทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด ไม่ว่าจะเงินสด เช็ค หรือทรัพย์สินก็ตาม ตามบทบัญญัติ มาตรา 229 A และตามมาตรา 243 ให้อำนาจศาลสั่งปรับได้สูงเท่ากับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการซื้อขายยาเสพติด แต่ไม่ได้บัญญัติถึงความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดไว้โดยตรง เป็นเพียงบทบัญญัติในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจากการค้ายาเสพติด เท่านั้น

2. Proceeds Of Crime Act 1987 เป็นกฎหมายบัญญัติให้การฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญาต่อรัฐบาลกลางเป็นความผิดแยกต่างหากและให้สามารถยึดอายัดและริบทรัพย์สินนั้นได้ โดยเฉพาะมาตรา 81 ถึง 82 ได้กำหนดความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินไว้โดยเฉพาะ และกำหนดให้สถาบันการเงินต้องรักษาหลักฐานทางการเงินเอาไว้เป็นเวลาถึง 7 ปี

หลักเกณฑ์ที่สำคัญ ได้แก่

- (1) ให้อำนาจศาลสั่งยึดทรัพย์สินที่ใช้หรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เมื่อมีเหตุอันควรสงสัย หรือเชื่อว่าบุคคลนั้น
  - กำลังกระทำหรือจะกระทำหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่เป็นข้อหารุนแรง (Serious Offense) เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การฉ้อโกงที่เป็นขบวนการ การฟอกเงินและการเลี่ยงภาษี
  - ได้รับ หรือกำลังจะได้รับผลประโยชน์ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม จากการกระทำความผิด
- (2) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถขออำนาจศาล สั่งให้สถาบันการเงินส่งข้อมูลของบุคคลให้แก่เจ้าหน้าที่ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือเชื่อว่าข้อมูลซึ่งอยู่ที่สถาบันการเงินนั้นแสดงว่าบุคคลนั้นกำลังกระทำหรือจะกระทำหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่รุนแรง หรือแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับหรือจะได้รับผลประโยชน์ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมจากการกระทำความผิด
- (3) ให้สถาบันการเงิน เก็บหลักฐานทางการเงิน (Financial Transaction Document) ไว้อย่างน้อย 7 ปี ตำรวจจะขออำนาจศาลให้สถาบันการเงินส่งข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ได้

(4) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถขอหมายค้นจากศาล ในกรณีเชื่อว่าผู้ใดมีทรัพย์สินที่ไม่บริสุทธิ์ (Tainted Property) และในกรณีเร่งด่วน เช่น เพื่อป้องกันการปกปิดซ่อนเร้น สูญหาย หรือทำลายทรัพย์สิน อาจขอโดยทางโทรศัพท์ก็ได้

(5) มาตรา 81 บัญญัติให้การฟอกเงินเป็นความผิดหลัก และมาตรา 82 บัญญัติความผิดสำหรับการรับหรือครอบครอง เงินหรือทรัพย์สินซึ่งต้องสงสัยว่าเป็นรายได้จากการกระทำความผิดอาญา โดยกำหนดความผิดฐานสมคบ พยายามกระทำความผิด ยุยง ช่วยเหลือ จัดหายกย้ายถ่ายเททรัพย์สิน เพื่อช่วยผู้กระทำความผิดให้พ้นจากการถูกลงโทษด้วย

กฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติ และกำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ได้มีการกำหนดลักษณะของการกระทำความผิดขั้นรุนแรง (Serious Offence) อันได้แก่ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด การฉ้อโกงซึ่งทำเป็นกระบวนกร การฟอกเงินและการเลี่ยงภาษีอากร เห็นได้ว่าความผิดตามกฎหมายนี้มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดที่รุนแรงซึ่งเป็นมูลฐานของการฟอกเงิน แต่ก็ได้กำหนดเกี่ยวกับความผิดมูลฐานในการฟอกเงินไว้โดยเฉพาะ

3. Telecommunication Amendment Act 1987 เป็นกฎหมายเพิ่มอำนาจในการติดตามและรับทราบข่าวสารทางอุปกรณ์สื่อสาร เช่น การดักฟังทางโทรศัพท์ เดิมนั้นอนุญาตให้ใช้เฉพาะในคดีอาชญากรรมบางประเภทเท่านั้น ต่อมาได้ผ่อนผันให้หน่วยงานที่จำเป็นร้องขอหมายศาลเพื่อดักฟังทางโทรศัพท์ได้ในคดีที่สำคัญ เช่นคดีฆาตกรรม คดียาเสพติด คดีลักพาตัว การหลบเลี่ยงภาษี Serious Fraud หรือ Serious Revenue เป็นต้น โดยสามารถทำได้เท่าที่จำเป็นเพื่อเป็นการป้องกันและกำกับดูแลตรวจตราได้ กฎหมายฉบับนี้จึงถือเป็นกฎหมายที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติงานเพื่อตรวจสอบหาข้อมูลรวมไปถึงรับทราบข้อมูลที่จำเป็นในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดอีกด้วย

4. Mutual Assistance In Criminal Matters Act 1987 เป็นกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในคดีอาญา ทั้งในลักษณะของความตกลงสองฝ่ายและความตกลงหลายฝ่าย โดยเฉพาะในกรณีอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อขจัดปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับเขตอำนาจอธิปไตย ให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินคดีอาญา โดยมีหลักการพื้นฐานในการร้องขอความร่วมมือในการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีทางอาญา เป็นผลให้การยึดอายัดและริบทรัพย์สินสามารถดำเนินการได้นอกประเทศ และคำสั่งยึด อายัด ริบทรัพย์สินของประเทศอื่นก็ดำเนินการบังคับได้ในออสเตรเลีย

5. Cash Transaction Reports Act 1988 ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น Financial Transaction Report Act 1988 (FTR Act) กำหนดให้มีหน่วยงาน Cash Transaction Reports Agency (CTRA) ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น AUSTRAC ทำหน้าที่ช่วยเหลือในด้านการสืบสวน สอบสวนผู้หลีกเลี่ยงภาษีและผู้กระทำความผิดที่นำเงินรายได้จากการกระทำความผิดกฎหมายมาเข้าระบบการเงิน ทั้งสนับสนุนในการสืบสวนติดตามแหล่งที่มาของรายได้จากการกระทำความผิด โดยให้รัฐมีอำนาจในการสืบสวนเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินทั้งในและนอกประเทศทุกประเภท พร้อมกับช่วยรัฐในการสืบสวนสอบสวนโดยไม่มีกรณีมุ่งเน้นหรือกำหนดความผิดมูลฐานในการกำหนดความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่อย่างใด รวมไปถึงกำหนดให้มีการรายงานธุรกรรมประเภทต่างๆ ได้แก่ ธุรกรรมเงินสดปริมาณสูง (Significant Cash Transaction) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (Suspect Transaction) และคำสั่งให้โอนเงินระหว่างประเทศ (International Funds Transfer Instruction) โดยกำหนดลักษณะของธุรกรรมและวิธีปฏิบัติของผู้ที่มีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรมต่อ AUSTRAC ในการรายงานธุรกรรมไว้ 4 ประเภท ได้แก่

(1) ธุรกรรมเงินสดที่มีมูลค่าตั้งแต่ 10,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียขึ้นไป (Significant Cash Transaction Reports : SCTRs) จะรายงานเป็นแบบฟอร์มเอกสารหรือรายงานด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

(2) การนำเงินสดตั้งแต่ 10,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียขึ้นไป เข้าหรือออกนอกประเทศ (International Currency Transfer Reports : ICTRs) ต้องรายงานต่อสำนักงานศุลกากรออสเตรเลีย ถ้าเป็นการส่งทางไปรษณีย์จะต้องรายงานต่อ AUSTRAC ด้วย

(3) การโอนเงินระหว่างประเทศ ทางระบบโทรเลขหรือระบบสื่อสารอื่น (International Funds Transfer Instructions : IFTIs) เช่น การโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เข้าหรือออกนอกประเทศออสเตรเลีย ไม่ว่าจะจำนวนเท่าใด ทั้งเงินสดและไม่ใช่เงินสด ต้องรายงานต่อ AUSTRAC ทุกกรณี

(4) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (Suspect Transaction Reports : SUSTRs) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมาย ผู้ประกอบธุรกิจต้องรายงานโดยตรงต่อ AUSTRAC โดยทันที

AUSTRAC กำหนดวงเงินขั้นต่ำที่ต้องรายงานธุรกรรมไว้ตั้งแต่ 10,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียขึ้นไป ซึ่งเป็นปริมาณที่บุคคลธรรมดาไม่น่าจะมีไว้ในครอบครองตามปกติ และเป็นจำนวนที่ไม่มากเกินไปในการตรวจสอบจับกุมกรณีต้องสงสัย โดยกำหนดธุร

กรรมที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องรายงาน ได้แก่ ธุรกรรมที่มีไซเงินสระหว่างสถาบันการเงิน หรือที่มีกฎหมายกำหนดไม่ต้องรายงาน เพื่อลดปริมาณการรายงานของสถาบันการเงิน

กำหนดการแสดงตนของลูกค้าต่อสถาบันการเงิน ทั้งนี้เพื่อให้สถาบันการเงินมีข้อมูลของลูกค้าที่มาติดต่อกับสถาบันการเงินตามหลัก Know Your Customers ธนาคารต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตนเมื่อมีการเปิดบัญชี หรือทำธุรกรรมกับธนาคารในครั้งแรกเพียงครั้งเดียว ธนาคารจะกำหนดเลขประจำตัวลูกค้าแต่ละคน Customer Identification Number : CIN ลูกค้าแต่ละคนจะมีเลขประจำตัวเดียวที่ใช้ในการติดต่อกับธนาคารทุกครั้ง และธนาคารต้องเก็บข้อมูลลูกค้าไว้เป็นเวลา 7 ปี

กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินของออสเตรเลีย จึงมุ่งเน้นไปในทางการป้องกันปราบปรามการฟอกเงิน ไม่เน้นถึงการกำหนดลักษณะของความผิด เพียงมีบทกำหนดถึงการกระทำความผิดที่รุนแรงไว้กว้างๆ แต่ไม่ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะเจาะจง มุ่งให้อำนาจรัฐในการสืบสวนเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินทุกประเภททั้งในและระหว่างประเทศ แต่ไม่ได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้แต่อย่างใด

3.2.2.2.3 เขตการปกครองพิเศษฮ่องกง

เขตการปกครองพิเศษฮ่องกงนั้นได้มีการใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในสมัยที่ยังเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษอยู่ ซึ่งในสมัยนั้นฮ่องกงมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก นับได้ว่าเป็นศูนย์กลางทางการเงินที่สำคัญของเอเชียและเป็นแหล่งลงทุนทางธุรกิจที่สำคัญอีกด้วย อย่างไรก็ตามความเจริญทางเศรษฐกิจของฮ่องกงนั้นก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมทางการเงินตามมาด้วย โดยมีการกระทำความผิดและนำเงินที่ผิดกฎหมายผ่านทางเกาะฮ่องกงเป็นจำนวนมากทั้งเงินได้ที่ได้จากการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในเกาะฮ่องกงเองและเงินได้ที่ได้จากการกระทำความผิดในประเทศอื่นแต่อาศัยฮ่องกงเป็นแหล่งฟอกเงิน โดยที่ฮ่องกงยังไม่มีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่อย่างใด จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1989 ฮ่องกงจึงได้ออกกฎหมายเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นเป็นฉบับแรก เรียกว่า “กฎหมายว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติด (มาตรการริบทรัพย์สิน) ค.ศ. 1989 (Drug Trafficking (Recovery of Proceeds) Ordinance 1989) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้อำนาจรัฐในการติดตามและริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด และเพื่อกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบ

ค้ายาเสพติด ซึ่งกฎหมายฉบับนี้แม้ว่าจะมุ่งดำเนินคดีกับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้นแต่ก็จัดว่าเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฉบับแรกของฮ่องกง ซึ่งทำให้ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นจัดว่าเป็นความผิดมูลฐานแรกที่ได้บัญญัติไว้ ต่อมาเมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1994 ฮ่องกงได้ออกกฎหมายเพิ่มในความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน โดยรวมความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่อาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีได้ ซึ่งรวมไปถึงการกระทำความผิดอาชญากรรมเกือบทุกประเภท ซึ่งกฎหมายที่ออกใช้เพิ่มเติมนี้เรียกว่ากฎหมายว่าด้วยองค์การอาชญากรรมและอาชญากรรมร้ายแรง ค.ศ.1995 (Organized and Serious Crimes Ordinances 1995) และเริ่มบังคับใช้เป็นครั้งแรกตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ. 1994 เป็นต้นมา โดยที่บางส่วนของกฎหมายฉบับนี้ได้ใช้บังคับภายหลัง

สาระสำคัญของกฎหมายด้วยองค์การอาชญากรรมและอาชญากรรมร้ายแรง ค.ศ.1995 (Organized and Serious Crimes Ordinances 1995) มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อเพิ่มอำนาจสืบสวนสอบสวนการกระทำอันเป็นองค์การอาชญากรรม และความผิดอื่นที่ร้ายแรง
2. เพื่อให้อำนาจริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญา (Proceeds of crime)
3. เพื่อกำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดบางประเภท และ
4. เพื่อกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการกระทำการช่วยเหลือผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญา (ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญา)

ทั้งนี้ หากพิจารณาตามบทนิยามตามมาตรา 2 ที่บัญญัติว่า

1. การกระทำอันเป็นองค์การอาชญากรรม หมายถึง ความถึง การกระทำความผิดที่ระบุไว้ในบัญชี 1 ซึ่ง
  - 1.1 เป็นการกระทำของกลุ่มอั้งยี้โดยตรง หรือ
  - 1.2 เกี่ยวข้องกับการกระทำร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดที่ระบุไว้ในบัญชี 1 ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป โดยมีการวางแผนและการจัดการอย่างชัดเจน หรือ
  - 1.3 เป็นการกระทำโดยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีการวางแผนและการจัดการอย่างชัดเจน และเกี่ยวข้องกับ

กล่าว

ก. การฆ่าบุคคลใดๆ หรือพยายามกระทำการดังกล่าว

ข. การทำให้บุคคลใดๆ ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจอย่างสาหัส หรือพยายามกระทำการดังกล่าว หรือ

ค. การทำให้บุคคลใดๆ สูญเสียอิสรภาพอย่างหนัก

2. ความผิดที่ระบุ (ความผิดร้ายแรง) หมายถึง

2.1 ความผิดใดๆ ที่ระบุไว้ในบัญชี 1 หรือบัญชี 2

2.2 การสมคบกันกระทำความผิดดังกล่าว

2.3 การพยายามกระทำความผิดดังกล่าว และ

2.4 การสนับสนุนช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา หรือคำแนะนำ

ในการกระทำความผิดดังกล่าว

3. ความผิดที่ระบุไว้ในบัญชี 1 (ความผิดอันเป็นองค์ประกอบอาชญากรรมและอาชญากรรมร้ายแรง) หมายถึง ความผิดในกรณีดังต่อไปนี้

- ความผิดตามกฎหมาย *Common Law* ได้แก่

3.1 การฆาตกรรม

3.2 การลักพาตัว

3.3 การหลบเลี่ยงโทษจำคุก

3.4 การสมคบกันใช้กระบวนการยุติธรรมในทางที่มิชอบ

- ความผิดตามกฎหมายนิติบัญญัติ ได้แก่

3.5 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการนำเข้าและส่งออก

3.6 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

3.7 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาอันตราย (Dangerous

Drugs Ordinance) ฐานกระทำการลักลอบค้ายาเสพติด หรือฐานผลิตยาเสพติด

3.8 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน

3.9 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการสมาคม

3.10 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการให้กู้ยืมเงิน

3.11 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาชญากรรม

3.12 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการลักทรัพย์

- 3.13 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประทุษร้าย
- 3.14 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืนและเครื่อง
กระสุน
- 3.15 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติด
(ริบทรัพย์สิ้น) มาตรา 25(1) และ
- 3.16 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยองค์การอาชญากรรมและ
อาชญากรรมร้ายแรง มาตรา 25 (1)

ความผิดที่ระบุไว้ในบัญชี 1 ยังขยายความรวมถึงความผิด
ดังต่อไปนี้

- ก. การสมคบกันกระทำความผิด
- ข. การยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นกระทำความผิด
- ค. การพยายามกระทำความผิด และ
- ง. การสนับสนุนหรือช่วยเหลือในการกระทำความผิด
4. ทรัพย์สิ้นที่ได้มาจากการกระทำความผิด หมายความว่า
- 4.1 เงิน หรือทรัพย์สิ้น หรือประโยชน์ใดๆ ที่ผู้นั้นได้รับจาก
การกระทำความผิด และ
- 4.2 ทรัพย์สิ้นอื่นที่ได้มาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพของเงิน หรือ
ทรัพย์สิ้นหรือประโยชน์ดังกล่าว ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม
- มูลค่าของทรัพย์สิ้นที่ได้มาจากการกระทำความผิด ได้
แก่ มูลค่ารวมของเงินหรือทรัพย์สิ้นหรือประโยชน์ดังกล่าว และทรัพย์สิ้นอื่นที่เปลี่ยนแปลงสภาพ
5. ทรัพย์สิ้นที่ได้มาจากความผิดอันเป็นองค์การอาชญากรรม
หมายความว่า
- 5.1 เงิน หรือทรัพย์สิ้น หรือประโยชน์ใดๆ ที่ผู้นั้นได้รับจาก
ความผิด อันเป็นองค์การอาชญากรรม ไม่ว่าจะครั้งเดียวหรือหลายครั้ง และ
- 5.2 ทรัพย์สิ้นอื่นที่ได้มาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพของเงิน หรือ
ทรัพย์สิ้นหรือประโยชน์ดังกล่าว ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม

6. ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ผู้ที่ได้รับเงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดๆ จากการกระทำความผิดที่ระบุหรือจากการกระทำอันเป็นองค์ประกอบอาชญากรรม ถือว่าได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดนั้น หรือจากการกระทำอันเป็นองค์ประกอบอาชญากรรม

7. กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับกับทรัพย์สินใดๆ ทั้งที่ตั้งอยู่ในและนอกฮ่องกง

8. กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับย้อนหลังกับอาชญากรรมร้ายแรงและการกระทำอันเป็นองค์ประกอบอาชญากรรม ที่ได้กระทำก่อนวันที่เริ่มใช้บังคับกฎหมาย ยกเว้นการกระทำความผิดตามมาตรา 25 (ความผิดฐานฟอกเงิน) และมาตรา 25 A (ความผิดฐานไม่รายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัย)

และพิจารณาความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 25 และความผิดเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัย ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 25 A ซึ่งบัญญัติว่า

มาตรา 25 “การกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินซึ่งตนรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

(1) ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 25 A ผู้ที่กระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินโดยรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน ผู้นั้นกระทำความผิดตามมาตรา

(2) ในการพิจารณาคดีความผิดตามอนุมาตรา (1) ให้จำเลยมีหน้าที่พิสูจน์ว่า

(a) ตนตั้งใจที่จะเปิดเผยแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในเรื่องที่ตนรู้หรือมีเหตุสงสัย หรือในเรื่องที่ระบุไว้ในมาตรา 25 A (1) ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการกระทำที่ฝ่าฝืนตามอนุมาตรา (1) และ

(b) มีเหตุผลอันสมควรที่ไม่อาจเปิดเผยตามมาตรา 25 A (2) ได้

(3) ผู้กระทำความผิดตามอนุมาตรา (1) ต้องระวางโทษ

(a) ในคดีที่คนละลูกขุนวินิจฉัย ปรับ 5,000,000 ดอลลาร์ฮ่องกง และ จำคุก 14 ปี

(b) ในคดีที่ไม่มีคนละลูกขุนวินิจฉัย ปรับ 500,000 ดอลลาร์ฮ่องกง และ จำคุก 3 ปี”

การกระทำที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน หมายความว่าถึง

1. การรับหรือได้มาซึ่งทรัพย์สิน
2. การปกปิดหรืออำพรางทรัพย์สิน (ไม่ว่าโดยการซ่อนเร้นหรืออำพราง ลักษณะที่แท้จริง แหล่งที่มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การยกย้าย หรือการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิใดๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทรัพย์สิน)
3. การจำหน่ายหรือแปรสภาพทรัพย์สิน
4. การนำทรัพย์สินเข้าหรือออกนอกฮ่องกง หรือ
5. การใช้ทรัพย์สินค้ำประกันการกู้ยืมเงิน หรือใช้เป็นทรัพย์สินประกัน (ไม่ว่าโดยการจำนอง จำน่า หรือโดยทางอื่น)

การรายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัย

มาตรา 25 "A การเปิดเผยในเรื่องที่ตนรู้หรือมีเหตุสงสัยว่า ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด หรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการลักลอบค้ายาเสพติด

- (1) ในกรณีที่ผู้ใดได้รู้หรือมีเหตุสงสัยว่าทรัพย์สินรายใด
  - (a) เป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติดทั้งหมดหรือบางส่วน ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือ
  - (b) ได้ใช้ในการลักลอบค้ายาเสพติด หรือ
  - (c) มีไว้เพื่อใช้ในการลักลอบค้ายาเสพติด ผู้นั้นจะต้องเปิดเผยแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในเรื่องที่ตนรู้หรือมีเหตุสงสัย พร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนในทันทีที่ถึงเวลาอันสมควร

(2) ผู้ที่ได้เปิดเผยตามอนุมาตรา (1) หากกระทำการใดๆ อันฝ่าฝืนมาตรา 25 (1) (ไม่ว่าก่อนหรือภายหลังการเปิดเผย) ผู้นั้นจะไม่มีคามผิดตามมาตรา 25 (1) หาก

- (a) การเปิดเผยได้กระทำก่อนหน้าที่ผู้นั้นจะกระทำการดังกล่าว โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้ให้ความยินยอมแล้ว หรือ
- (b) การเปิดเผยได้กระทำ
  - ภายหลังที่ผู้นั้นได้กระทำการดังกล่าว
  - โดยความประสงค์ของผู้นั้นเอง และ
  - ในทันทีที่ถึงเวลาอันสมควร

(3) การเปิดเผยตามอนุมาตรา (1)

(a) จะไม่ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามในการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งกำหนดไว้ในสัญญา ข้อบังคับใดๆ กฎวิชาชีพ หรือข้อบัญญัติอย่างอื่น

(b) จะไม่ทำให้ผู้เปิดเผยต้องรับผิดชอบในความเสียหายใด อันเกิดขึ้นจาก

- การเปิดเผย หรือ

- การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน อันเป็นผลจากการแจ้งดังกล่าว

(4) ผู้ที่รู้หรือมีเหตุสงสัยว่ามีการเปิดเผยตามอนุมาตรา

(1) หากได้กระทำการเปิดเผยแก่บุคคลอื่น อันอาจจะกระทบต่อการสอบสวนในภายหลังผู้นั้นกระทำความผิดตามอนุมาตรานี้

(5) ในการพิจารณาคดีความผิดตามอนุมาตรา (4)

จำเลยมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ว่า

(a) ตนไม่รู้หรือไม่มีเหตุสงสัยว่า การเปิดเผยดังกล่าวจะส่งผลกระทบตามอนุมาตรา (4) หรือ

(b) ตนมีอำนาจตามกฎหมายหรือมีเหตุผลอันสมควรในการเปิดเผยดังกล่าว

(6) ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนอนุมาตรา (1) จะต้องระวาง

โทษปรับจำนวนหนึ่ง (ในระดับ 5) และระวางโทษจำคุก 3 เดือน

(7) ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนอนุมาตรา (4) จะต้องระวางโทษ

โทษ

(a) ในคดีที่คณะลูกขุนได้วินิจฉัย ปรับจำนวน 500,000 ดอลลาร์ฮ่องกง และจำคุก 3 ปี

(b) ในคดีที่ไม่มีคณะลูกขุนวินิจฉัย ปรับจำนวนหนึ่ง (ในระดับ 6) และจำคุก 1 ปี